

● منظور از ناحیه فرهنگی چیست و دین و زبان چه نقشی در ایجاد نواحی فرهنگی دارند؟

● نواحی عمده کشاورزی و صنعتی جهان کدامند و چه ویژگی‌هایی دارند؟

● علل نابرابری نواحی در اقتصاد جهانی چیست و این نابرابری چه تأثیری بر فضای جغرافیایی دارد؟

● کشورها برای محافظت از اقتصاد خود در تجارت بین‌المللی چه می‌کنند؟

نواحی فرهنگی

فعالیت

در پایه های نهم و دهم با تعریف و مفهوم فرهنگ و ابعاد و عناصر مهم آن (نمادها، هنجارها، ارزش ها و عقاید) آشنا شدید و آموختید که فرهنگ به طور کلی به شیوه مشترک زندگی یک جامعه گفته می شود.
این دو یادداشت مربوط به دو گردشگر است که از دو ناحیه متفاوت دیدن کرده اند. آن ها را بخوانید.

....در یک چایخانه، چای سبز نوشیدیم و به هتل برگشتیم. راستی، چینی ها انعام دادن در رستوران را نمی پسندند و آن را توهین می دانند. ظهر کنسروهایی را که از ایران همراه آورده بودیم، باز کردیم و خوردیم. برخی از غذاهای چینی برای ما خیلی عجیب اند. در رستوران سوپ لاک پشت سفارش داده می شد و می گویند جزو غذاهای محبوب مردم این کشور است. پکن پر از جاذبه های دیدنی است. در معماری بناها، ترکیب بندی چوبی و ارتباط با طبیعت زیاد دیده می شود.

فردا قرار است به دیدن معبد بهشت در جنوب چین برویم. این کشور طی تاریخ تحت تأثیر کنفوسیوس گرایی، دین بودایی و تائوئیسم بوده است. از یک فروشنده نشانی مسیر را پرسیدم. به نظر می رسد عامه مردم خیلی زبان انگلیسی نمی دانند و آنهایی هم که انگلیسی صحبت می کنند، لهجه شان برای من نامفهوم است. به نظرم یادگیری زبان چینی خیلی سخت باشد. تا جایی که من از برخوردها فهمیده ام مردم چین خیلی سخت کوش، اهل کار و رعایت نظم و انضباط هستند. خلق و خوی ملایمی دارند و صبورند. همچنین خیلی مقتصد و صرفه جو هستند و ...

... هوای رم امروز به شدت گرم و شرجی شده است. تصمیم داریم برای بازدید از مجموعه واتیکان برویم. اینجامهد مسیحیت کاتولیک است. از پیشخوان هتل نشانی ایستگاههای اتوبوس را پرسیدم. البته تا امروز چند کلمه ایتالیایی هم یاد گرفته ام؛ مثلاً بون جورنو یعنی صبح به خیر. رم واقعا شهر مجسمه ها و بناهای باشکوه است. دیروز معبد پانتئون و کلیسای سنت پیر را دیدیم. جالب است در هر گوشه و کنار شهر و حتی در خیابان های فرعی بناهای تاریخی دیده می شود. دیشب در رستوران نزدیک هتل، خوراک ماکارونی با سبزیجات سفارش دادیم چون گوشت ذبح غیراسلامی مصرف نمی کنیم. راستش اگر خودخواهی نباشد، من ماکارونی را از ایتالیاییها بهتر درست می کنم. امروز به دوستان گفتم من هنوز منشأ تاریخی ضرب المثل «همه راه ها به رم ختم می شود» را نمی دانم! آنها میگویند: ...

۱ در این یادداشت ها به کدام عناصر و جنبه های فرهنگی دو مکان اشاره شده است؟ توضیح دهید و آنها را مقایسه کنید.

۲ چه عواملی موجب می شود مکان های مورد بازدید این دو گردشگر را دو ناحیه فرهنگی جدا از هم بدانیم؟

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.mv-dars.ir

«ناحیه فرهنگی» چیست؟

همان طور که با انجام دادن فعالیت پی بردید، یک «ناحیه فرهنگی» بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه ای (نوع خاص زبان، دین، هنر و معماری، عقاید، نوع بهره برداری از محیط طبیعی، سبک زندگی روزانه، غذا، لباس و...) غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می شود. مطالعه نواحی فرهنگی از مهم ترین موضوعات جغرافیای فرهنگی است، جغرافیای فرهنگی یکی از شاخه های دانش جغرافیاست.

زبان نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک اند، درک می کنند و می فهمند و برای گروه دیگر، معنایی ندارد.

۱- زبان از مهم ترین شاخصه ای فرهنگی است و برای افرادی که به آن تکلم می کنند، **هویت مشترکی** به وجود می آورد.

مجسم کنید شما و دوستانتان در خیابان با گروهی گردشگر که از کشوری مانند ژاپن یا روسیه به ایران سفر کرده اند، برخورد می کنید و آنها را مشغول گفت و گو بایکدیگر مشاهده می کنید. شما نمی توانید دریابید آنها به هم چه می گویند و آنها نیز صحبت های شما و دوستانتان را درک نمی کنند.

۲- زبان، همچنین، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه ها، ارزش ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می کنند.

امروزه حدود ۷۰۰۰ هزار زبان در سراسر جهان وجود دارد که مردم به آنها تکلم می کنند. برخی از این زبان ها در ناحیه های کوچک رایج اند و گاهی کمتر از هزار نفر سخنگو دارند و بعضی از آنها نیز در قاره های مختلف جهان گسترده شدند و میلیون ها نفر با آنها تکلم می کنند. نمایش پراکندگی همه زبان ها بر روی نقشه، کار دشواری است.

زبان مادری

زبان بومی یا محلی

زبان اداری-رسمی و استاندارد

خانواده های زبانی

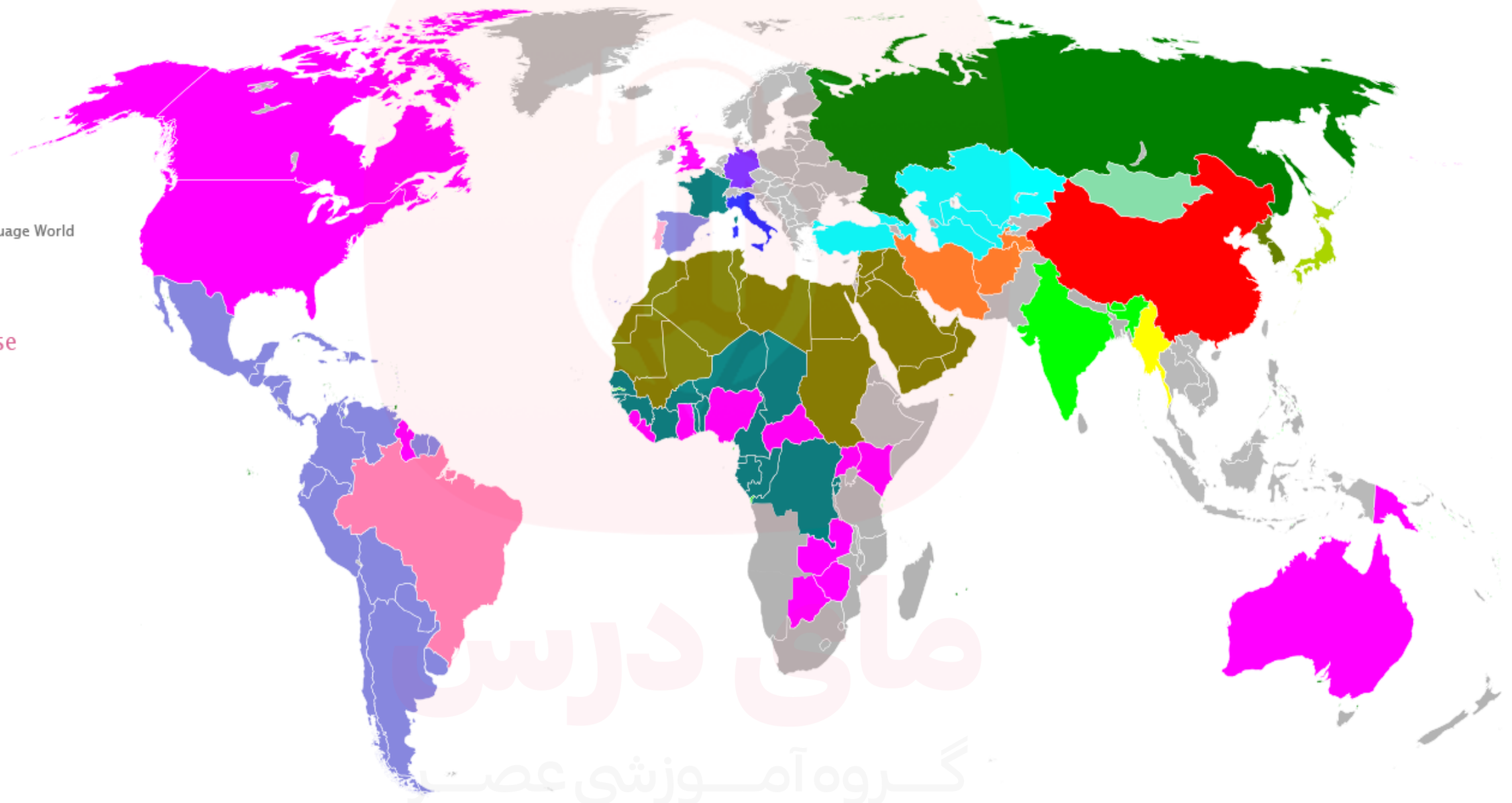
انواع زبان

گروه آموزشی عصر

www.mv-dars.ir

Map Official Language World

- German
- English
- Portuguese
- Spanish
- French
- Persian
- Arabic
- Turkic
- Russian
- Indian
- Burmese
- Chinese
- Mongolic
- Japanese
- Korean
- Italian
- Other Languages

*NOTE Other's : Dutch , Norwegian , Ukrainian , Finnish , Urdu , Swedish , Sinhala , Thai , Greek , Vietnamese , Polish , Romanian , Bengali

مرحبا **Hallo Welt!**
Hej Värld! Hello World!
Ciao Mondo
ハローワールド سلام
iOlá mundo! 世界您好!
Salut le Monde!

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

خانواده های بزرگ زبانی چیست؟

زبان شناسان زبان های دنیا را به خانواده های بزرگ زبانی تقسیم کرده اند. منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان هاست که یک ریشه اصلی دارند؛ برای مثال، مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان های مختلف صحبت می کنند اما همگی جزء خانواده زبانی هند و اروپایی محسوب می شوند؛ زیرا ریشه مشترک دارند.

به نقشه پراکندگی خانواده های زبانی مهم جهان توجه کنید. کشورهایی را که از نظر زبانی هم خانواده اند، می توان یک ناحیه زبانی به حساب آورد.

۱- خانواده هند و اروپایی

۲- خانواده چینی تبتی

۳- خانواده آفرو آسیایی (سامیایی حامیایی)

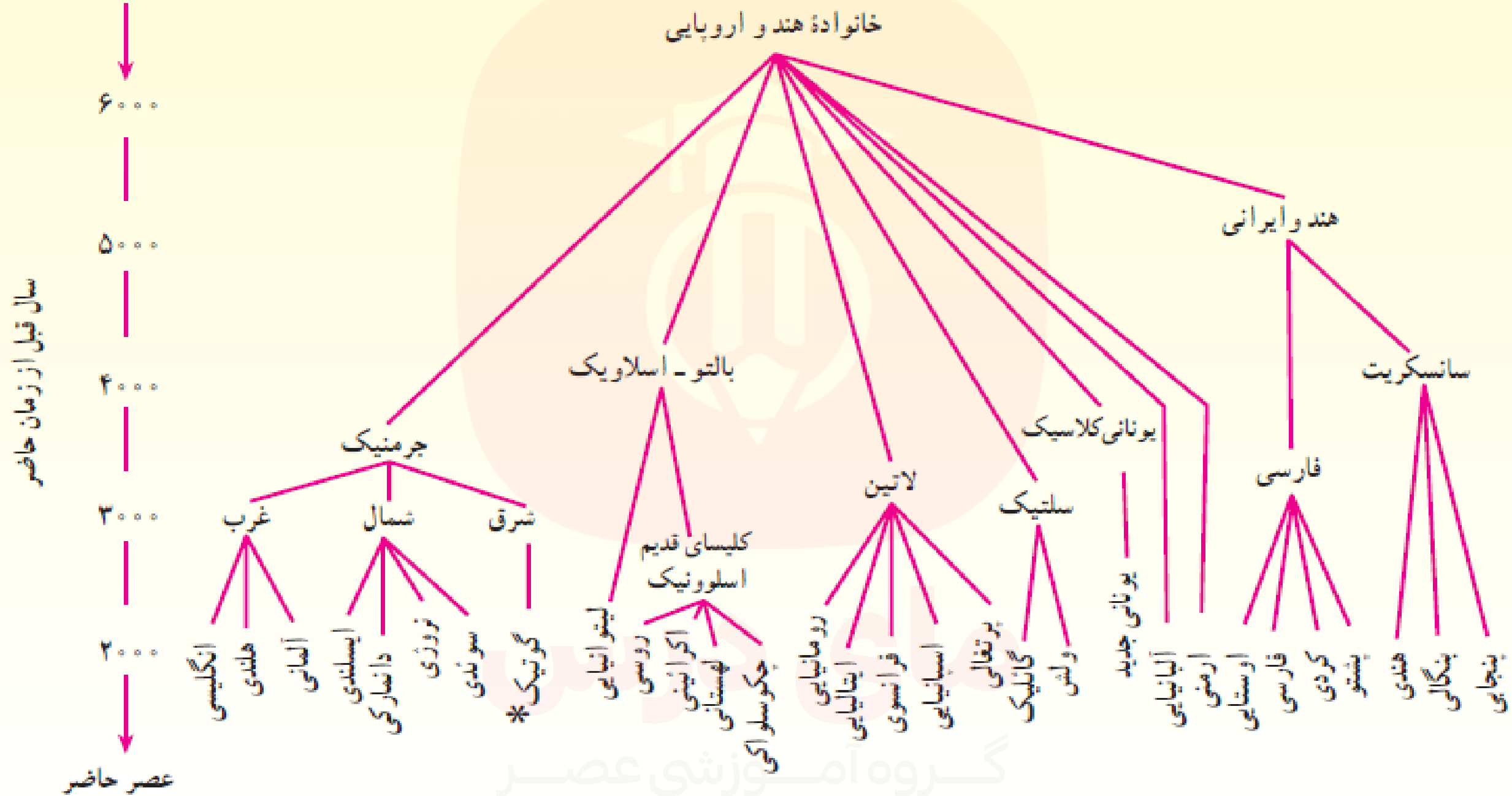
۴- خانواده زبانی اورالیک - آلتایک

۵- خانواده زبانی مالایی-پولینزیایی

۶- خانواده زبانی نیجر-کنگویی

زبان ولهجه های ایرانی

فارسی
پشتو
تاجیکی
کُردی
بلوچی
طبری
گیلکی
تالشی
آذری

شکل ۳- خانواده زبانی هند و اروپایی

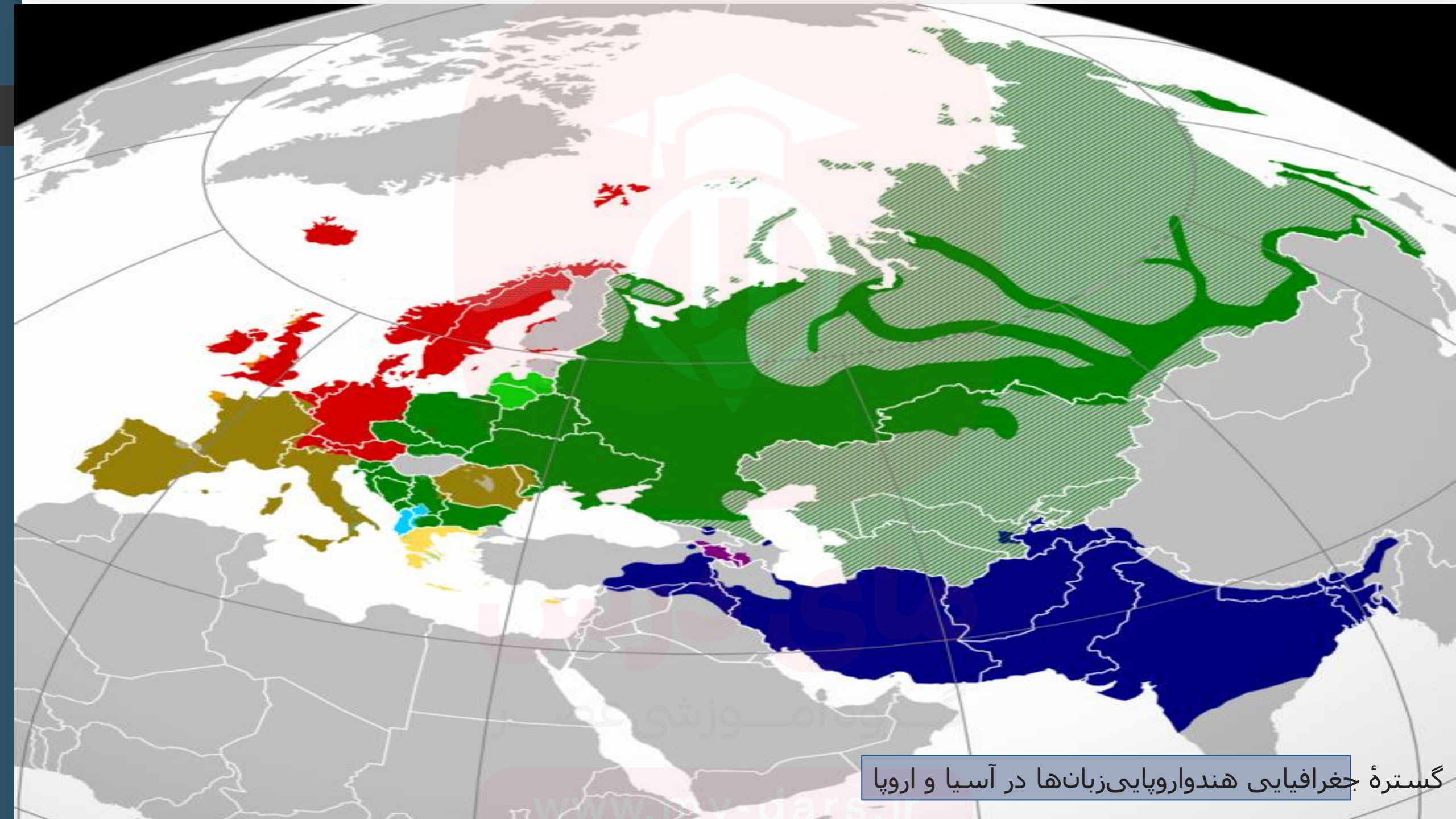
۱- خانواده هند و اروپایی

بزرگ ترین خانواده زبانی دنیا:

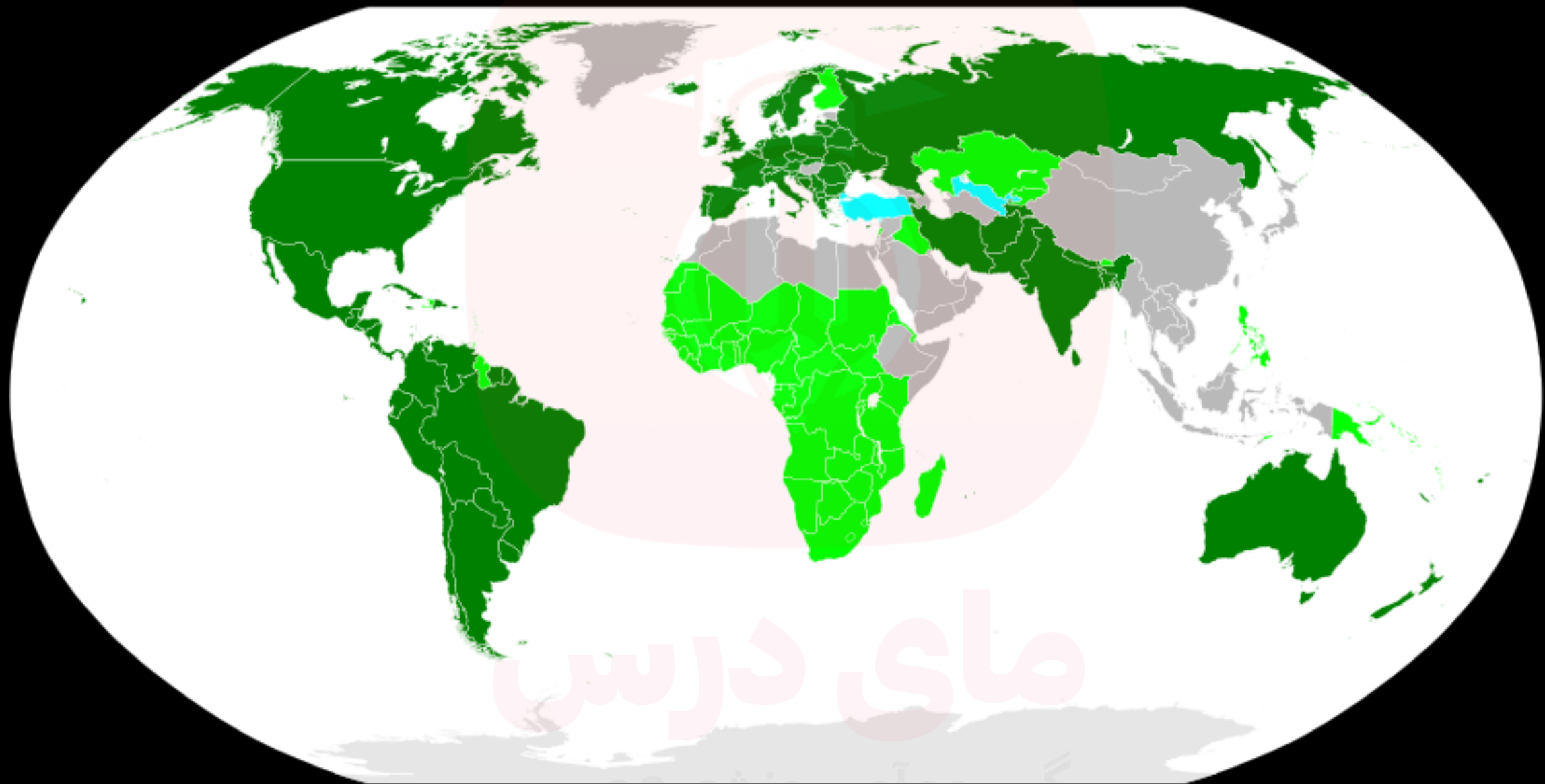
خانواده زبانی هند و اروپایی بزرگ ترین و گسترده ترین گروه زبانی دنیاست که در چندین قاره گسترده شده است. بیش از نیمی از مردم جهان، به یکی از زیرشاخه های این زبان صحبت می کنند. زبان هند و اروپایی خود به شاخه های مختلف تقسیم می شود. یکی از این زیرشاخه های زبان هند و اروپایی، زبان ایرانی است.

مهم ترین زبان ها و لهجه های ایرانی:

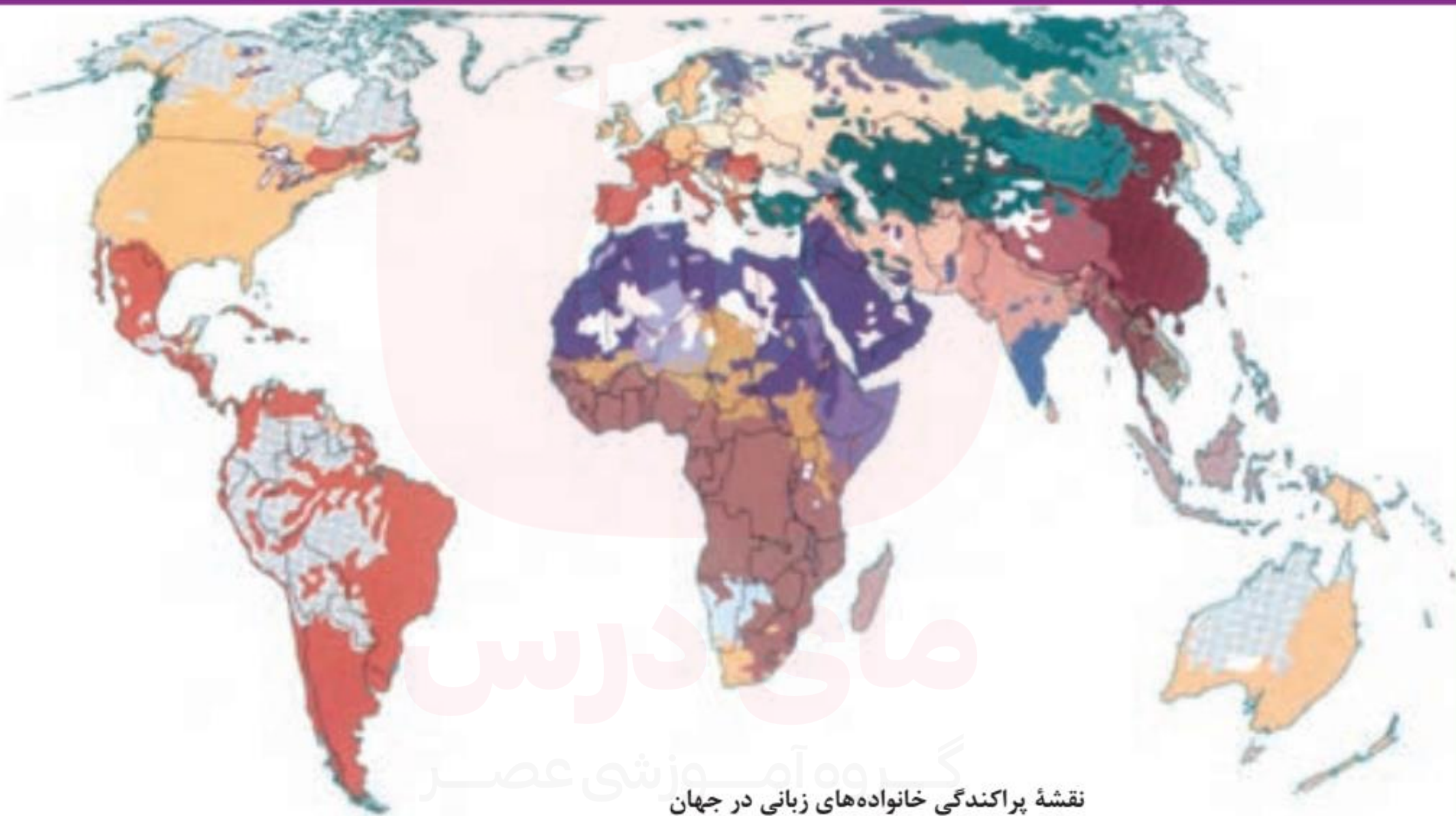
امروزه مهم ترین و پرگویش ترین زبان های ایرانی که ریشه باستانی مشترک دارند عبارت اند از: فارسی، پشتو، تاجیکی، لری، کردی، بلوچی، طبری، گیلکی و تالشی. این زبان ها در کشور ایران و خارج از آن، به ویژه در کشورهای همسایه، گسترده شده اند.

گستره جغرافیایی هندواروپایی زبانها در آسیا و اروپا

کشورهایی که در آنها گویشوران زبان‌های هندواروپایی در اکثریتند.

مای دارس

گروه آموزشی عصر

راهنما

خانواده هند و اروپایی سِلتی

ژرمن (انگلیسی، آلمانی و ...)

بالتو - اسلاویک (روسی، اکراینی)

یونانی
آلبانیایی

ایرانی
ارمنی

رُمانش (اسپانیایی، فرانسوی، ایتالیایی)

هندو آریایی (هندی، بنگالی)

خانواده زبانی قفقازی

خانواده زبانی آفرو - آسیانیک

سامی (عربی و ...)

کوشتیک

بربر

خانواده خوی زن

خانواده نیچر - کنگو

خانواده نیل - صحرائی

خانواده اورالیک

خانواده زبانی التائیک

ترکی

مغولی

تانگوس - مانچو

ژاپنی و کره‌ای

خانواده زبانی چینی - تبتی

چینی

تبتی، برمه‌ای

خانواده تای

خانواده زبانی آسترو - آسیاتیک

مون خِمر

موندا

ویتنامی

خانواده دراویدی

خانواده آسترونزیایی

(اندونزیایی، مالایایی)

قرند بومی

فاقد اطلاعات

زبانها و لهجه های ایرانی که امروز متداول است و از قفقاز تا فلات پامیر و از عمان تا آسیای مرکزی بدانها سخن میگویند تنوع بسیار دارد. از این میان زبان فارسی به مناسبت ادبیات پر دامنه و اعتبار تاریخی و نفوذ آن در سایر زبانها و لهجه های ایرانی، و نیز در زبان غیر ایرانی ترکی اهمیت خاص دارد. زبانها و لهجه های ایرانی کنونی را میتوان به چند گروه تقسیم کرد. نخست این زبانها به دو دسته شرقی و غربی تقسیم میشوند. این تقسیم چنانکه در مورد زبانهای میانه ایران ذکر شد بر حسب مشترکات صوتی و لغوی و دستوری است.

زبان‌های ایرانی یکی از شاخه‌های زبان‌های هندوایرانی از خانواده بزرگ زبان‌های هندواریایی را تشکیل می‌دهد. منظور از اصطلاح زبان‌های ایرانی یا زبان‌های ایرانی‌تبار، گروهی از زبان‌ها است که همگی ریشه در یک زبان باستانی به نام زبان ایرانی داشته‌اند و به معنی زبان‌های مرتبط با واحد سیاسی کشور امروزی ایران نیست. زبان‌های ایرانی دو ریشه مشترک باستانی دارد و به گویش‌های مختلف و هر گویش به لهجه‌های مختلف استعمال می‌شود. بعضی از گویش‌های زبان ایرانی به خاطر تفاوت‌های ظاهری در نحوه استفاده از عبارات و ترکیب‌ها، امروزه خود به عنوان یک زبان نام برده می‌شوند.

مهمترین زبان‌ها، لهجه‌ها و گویش‌های ایرانی امروزی عبارتند از: **فارسی (پارسی، دری، یا تاجیکی)، مازنی، کردی، پشتو، بلوچی، لری، لکی، زازاکی، گیلکی، تالشی، تاتی، گویش تونی، آسی و سمنانی** امروزه زبان‌های ایرانی بیشتر با خط‌های خط ایرانی، لاتین، و سیریلیک نوشته می‌شوند. زبان‌های ایرانی بیشتر در کشورها و مناطق ایران، افغانستان، تاجیکستان، باختر پاکستان، کردستان ترکیه، کردستان عراق، و بخش‌هایی از آسیای میانه و قفقاز روایی دارد.

سه زبان از زبان‌های ایرانی به عنوان زبان رسمی هم اکنون در چهار کشور استفاده می‌شود. این زبان‌ها عبارت‌اند از **فارسی در ایران، افغانستان و تاجیکستان، پشتو در افغانستان و کردی در عراق.**

برآورد می‌شود که امروزه حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ میلیون تن به زبان‌های ایرانی سخن بگویند. بنیاد تابستانی زبان‌شناسی (SIL International) در سال ۱۳۸۴ برآورد کرده‌است که امروزه به حدود ۸۷ گونه از زبان‌های ایرانی سخن گفته می‌شود؛ که شمار سخنوران بزرگ‌ترین این زبان‌ها به طور تخمینی عبارتند از: فارسی (۱۱۰ میلیون تن)، پشتو (۴۱-۶۰ میلیون تن)، لری (۱۰ میلیون تن)، تبری و گیلکی (۷ میلیون تن)، کردی (۳۲ میلیون تن)، و بلوچی (۷ میلیون تن).

۱۱۵۰
۱۱۵۱
۱۱۵۲
۱۱۵۳
۱۱۵۴
۱۱۵۵
۱۱۵۶
۱۱۵۷
۱۱۵۸
۱۱۵۹
۱۱۶۰

الفباي

رف سیریلیک ا

Cyrillic letter O - uppercase and lowercase.svg

یونیکد (مبنای شانزده)

U+041E حرف بزرگ:

U+043E حرف کوچک:

الفبای سیریلیک

А	Б	В	Г	Ґ	Д	Ѓ
Ђ	Е	Ё	Ё	Є	Ж	З
Ѕ	И	Й	І	Ї	Й	Ј
К	Л	Љ	М	Н	Њ	О
П	Р	С	Т	Ћ	Ќ	У
Ў	Ф	Х	Ц	Ч	Џ	Ш
Щ	Ъ	Ы	Ь	Э	Ю	Я

زبانهای غیراسلاوی

Ǻ	Ǽ	Ǿ	ǿ	Æ	ƒ	Ɠ
Ɔ	Ǻ	Ǝ	Ɔ	Ж	Ж	Ж
Ɔ	Ǻ	Ɔ	Й	Й	І	Й
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ

حروف قدیمی

Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ

فهرست حروف سیریلیک

Iranian languages map

- Zazzaki
- Ossetian
- Luri
- Kurdish
- Farsi
- Dari
- Tajiki
- Pashto
- Baluchi
- Gilaki
- Tati
- Talishi
- Mazani

زبانهای ایرانی شرقی که امروزه رایج است بدین قرار است:

آسی: که در قسمتی از نواحی کوهستانی قفقاز مرکزی رایج است و در آن دو لهجه مهم، یکی ایرون و دیگری دیگورون میتوان تشخیص داد. آسها یا آنها که به نام آنها در تاریخ مکرر برمیخوریم اصلا از مشرق دریای خزر به این نواحی کوچ کرده اند و از اینرو زبان آنها با زبان سغدی و خوارزمی ایرانی ارتباط نزدیک دارد.

آسی در میان زبانهای ایرانی کنونی مقامی خاص دارد. این زبان یکی از زبانهای بسیار معدودی است که زبان فارسی در آن تقریباً نفوذ نیافته لهجه کومزاری از لهجه های ایرانی عمان نیز از دایره نفوذ زبان فارسی بیرون است و بسیاری از خواص زبانهای کهن ایران را تاکنون محفوظ داشته مانند صرف اسامی در حالات هفت گانه و به کار بردن پیشوندهای متعدد برای افعال و غیره و از بدوی ترین زبانهای ایرانی امروز به شمار میرود.

ادبیات آسی شامل داستانها و افسانه های جالبی است که از قرن گذشته شروع به ضبط آنها گردیده است. از معروفترین این داستانها سلسله داستانهای قهرمانان نرت است. امروز برای آسی خط روسی به کار میرود و دامنه اقتباس آسی از روسی روز بروز توسعه مییابد. **یغنوبی:** این زبان بازمانده یکی از لهجه های سغدی است که در دره یغنوب، میان جبال زرفشان و حصار، بدان سخن میگویند و تنها اثر زندهای است که از زبان سغدی به جای مانده و در آن مانند زبان سغدی هنوز میتوان ماضی را از ماده مضارع بنا کرد و علامت جمع نیز در آن **t-** است. از این جهت با زبان آسی که علامت جمع در آن **ta** است شبیه است. یغنوبی نیز مانند سایر لهجه های ایرانی بسیاری از لغات فارسی و عربی را اقتباس کرده است.

پشتو: این زبان، زبان محلی افغانستان و قسمتی از ساکنان سرحدات شمال غربی هندوستان است. هر چند زبان فارسی و عربی در این زبان نفوذ یافته، ولی این زبان که امروز در افغانستان بیش از گذشته مورد توجه است، بسیاری از خصوصیات اصیل زبانهای ایرانی را حفظ کرده و خود لهجات مختلف دارد: وزیری، آفریدی، پشاور، قندهاری، قلزهای، بنوچی و غیره. ونتسی را باید حقا لهجه جدائی به شمار آورد که با پشتو رابطه نزدیک دارد. در پشتو هنوز تشخیص جنس مذکر و مؤنث و صرف اسامی رایج است.

زبان پشتو صاحب آثار و ادبیات است، از جمله آثار شاعر معروف این زبان خوشحال خان را میتوان ذکر کرد. همچنین مقدار زیادی اشعار محلی و داستان و افسانه به این زبان موجود است. در ایام اخیر که این زبان مورد نظر دولت افغانستان قرار گرفت آثار متعددی به این زبان انتشار یافت. افغانستان از دیدگاه تاریخی و مرزهای سیاسی یکی از شهرهای ایران بوده است و زبانشان نیز بخشی از زبان ایرانی است.

لهجه های فلات پامیر : در فلات پامیر میان افغانستان و هندوستان و چین و ترکستان (که بخشی از ۱۷ شهر قفقاز ایران بوده اند) هنوز عده های از زبانها و لهجه های ایرانی رایج است. عده کسانی که به هر یک از این زبانها سخن میگویند محدود است و بعضی از این لهجه ها در حال از میان رفتن است و برخی نیز امروز از میان رفته. این زبانها به واسطه دور بودن از مراکز سیاسی و تغییرات اجتماعی توانسته اند بسیاری از خصوصیات لغات قدیم ایرانی را محفوظ بدارند. مطالعه این زبانها از لحاظ تحقیق زبانهای قدیم ایرانی اهمیت خاص دارد. بسیاری لغات اصیل از زبان هند و اروپائی در این زبانها به خصوص در وخی محفوظ مانده که در سایر زبانهای ایرانی یا هند به جا نمانده است. مهمترین زبانها و لهجه های فلات پامیر عبارتند از: وخانی یا وخی , شغنانی یا شغنی , ارشری , یزغلامی , روشانی , برتنگی , سنگلیچی یا زبکی , اشکاشمی , مونجانی یا مونجی , یدغهای یا ایدغهای , اورموری یا برکی , پراچی .

در این زبانها با وجود شباهت و نزدیکی آنها به یکدیگر میتوان دسته های مختلف تشخیص داد. شغنانی و ارشری و یزغلامی و روشانی و برتنگی گروه پیوسته های تشکیل میدهند. سنگلیچی و اشکاشمی نیز بهم پیوسته اند. یدغه را باید منشعب از مونجانی شمرد که خود لهجات مختلف دارد. وخانی در این میان از دیگر زبانها مستقل است و ظاهرا بازمانده یکی از زبانهای مستقل قدیم ایرانی است.

این زبانها مانند سغدی و سکائی و آسی همه متعلق به دسته شمالی زبان های ایرانی شرقی اند. اورموری و پراچی که در قسمت غربی تر و جنوبی تر افغانستان رایج اند به دسته جنوبی زبانهای شرقی تعلق دارند و با یکدیگر پیوسته و نزدیک اند. در اورموری میتوان دو لهجه متفاوت که یکی در لوگر و دیگری در کنی گروم متداول است تشخیص داد.

زبانهای دسته غربی کثرت و تنوع بیشتری دارند. اهم آنها بدین قرار است:

بلوچی: این زبان در قسمتی از بلوچستان و همچنین در بعضی نواحی ترکمنستان شوروی رایج است. در بلوچستان علاوه بر بلوچی زبان دیگری نیز به نام براهوی متداول است که از جمله زبانهای دراویدی یعنی زبان بومیان هندوستان قبل از نفوذ اقوام آریائی است.

بلوچی اصولاً از گروه شمالی زبانهای غربی ایران است و بلوچها ظاهراً از شمال به جنوب کوچ کرده اند، ولی بلوچی به علت مجاورت با زبانهای شرقی ایرانی بعضی از عوامل آنها را اقتباس کرده است. همچنین بلوچی گذشته از فارسی بعضی از لغات براهوی و سندی را اقتباس کرده.

زبان بلوچی لهجات مختلف دارد که مهمترین آنها بلوچی غربی و بلوچی شرقی است که هر یک نیز تقسیمات فرعی دارند، اما رویهمرفته به علت ارتباط قبائل بلوچ با یکدیگر تفاوت میان این لهجات زیاد نیست. بلوچی از بعضی زبانهای دیگر غربی، مانند فارسی، محافظه کارتر است و بسیاری از لغات ایرانی کهن با اندک تغییری در آن به جا مانده است.

کردی : کردی نام عمومی یک دسته زبانها و لهجه هائی است که در نواحی کردنشین ترکیه و ایران و عراق و سوریه رایج است که همگی ریشه ای ایرانی دارند. بعضی از این زبانها را باید مستقل شمرد، چه تفاوت آنها با کردی کرمانجی بیش از آن است که بتوان آنها را با کردی پیوسته دانست: دو زبان مستقل از این نوع یکی زازا یا دملی است که به نواحی کردنشین غربی متعلق است، و دیگری گورانی که در نواحی کردنشین جنوبی رایج است و خود لهجه های مختلف دارد. گورانی لهجه ای است که ادبیات مذهب اهل حق بدان نوشته شده و مانند زازا به شاخه شمالی دسته غربی تعلق دارد.

زبان کردی اخص را کرمانجی مینامند که خود لهجه های متعدد دارد مانند مگری، سلیمانیهی، سنندجی، کرمانشاهی، بایزیدی، عبدوئی، زندی.

زبان کردی با دسته شمالی لهجه های ایرانی غربی مشابهات زیادی دارد و از زبانهای مهم دسته غربی به شمار میرود و صاحب اشعار و تصانیف و قصص و سنن ادبی است. زبان کردی مانند زبان فارسی و برخلاف زبان بلوچی و پشتو در طول زمان تغییرات مهم صوتی پذیرفته است. ریشه این زبان از پهلوی ایران باستان است و بسیاری واژه های آن دست نخورده مانده است.

لهجه های ساحل دریای مازندران : این زبانها که شامل **گیلکی و مازندرانی طبری و طالشی** و فروع اینهاست در سواحل جنوبی و جنوب غربی دریای مازندران رایج است. گرگانی که لهجه خاص فرقه حروفیه بوده امروز از میان رفته است. مازندرانی و گیلکی ادبیات محلی قابل ملاحظه ای دارند، از این میان مازندرانی صاحب آثار معتبر بوده که بیشتر از میان رفته است. - **لهجه های مرکزی** - لهجه های مرکزی ایران که از بعضی جهات حد فاصل میان لهجه های شمالی و لهجه های جنوبی دسته غربی محسوب میشوند ، متعددند و از حوالی قم تا حوالی یزد و کرمان و نزدیکی شیراز متداول اند. از این جمله است **نطنزی و فریزندی** در فریزند - پنج فرسنگی نطنز و **یارندی** در یارند از توابع نطنز و **میمه ای** در میمه از توابع کاشان و **جوشقانی و ونیشونی** در ونیشون یا **وانیشان** میان گلپایگان و خونسار و **قهرودی** در جنوب کاشان و **سوئی** میان اصفهان و کاشان و **کشهای** در شمال اصفهان و **زفرهای** در شرق اصفهان و **سدهی** و **گزی و قمشه ای و خرزوقی** همه از توابع اصفهان و **اردستانی و وفسی** و لهجه های وابسته به آن **آشتیانی** ، **کهکی** ، **آمره ای** - میان ساوه و همدان و اراک و خونساری و محلاتی وسیوندی در راه اصفهان به شیراز - شمال شیراز و نائینی و انارکی نزدیکنائین و لهجه زرتشتیان یزد و کرمان یا لهجه بهدینان که اندکی با یکدیگر

اند

متفاوت

در نواحی شمالی لهجه های مرکزی که ذکر آنها گذشت، به دسته دیگری از زبانها و لهجه های ایرانی برمیکشوریم که عموماً به دسته غربی زبانهای ایرانی متعلق اند. عمده این لهجه ها عبارتند از **تاکستانی** و خویشان آن **اشتهاردی** ، **رامندی** ، **چالی یا شالی** و غیر اینها - میان قزوین و زنجان و طهران ، سمنانی ، سنگسری و شهرزادی و سگردی و سرخهای و خوری در خور نزدیک بیابانک و خلخال و هرزنی در هرزن و گلینقیه میان جلفا و صوفیان

آذربایجان و لهجه کرینگان در جنوب رود ارس و چهارده فرسخی شمال تبریز : میان غالب این لهجه ها میتوان مناسباتی یافت که حاکی از پیوستگی آنها است. تاکستانی از جهتی با سمنانی و از جهتی با طالشی شبیه است. لهجه های هرزن و کرینگان به واسطه خصوصاتی که دارند از لهجه های ممتاز ایران به شمار میروند صرف اسامی در چندین حالت ، ساختن مضارع از ماده ماضی ، باقی ماندن ماده ماضی و مضارع و وجه التزامی و امر قدیم در آن، تبدیل -t- به ۲ در آن و غیر اینها . با این همه هرزنی از جهتی نیز با طالشی و خلخالی و از جهتی با لهجه زازا در کردستان ترکیه مشابهت دارد .

اگر چنانکه بعضی گمان کرده اند ، زازا اصلا از لهجه های مردم کوهنشین دیلم بوده و بعدا به مغرب رفته است میتوان هرزنی و کرینگانی و خلخالی و طالشی و زازا و تاکستانی و سمنانی را یک رشته زبانها و لهجه های پیوسته شمرد که از طرفی با لهجه های دیگر سواحل دریای خزر و از طرف دیگر با لهجه های مرکزی ایران ارتباط مییافته است . اگر چنانکه معمول است لهجه های غربی ایرانی را به دو دسته شمالی و جنوبی تقسیم کنیم ، لهجه هائی که ذکر آنها گذشت همه به دسته شمالی متعلق اند هرچند بعضی از آنها مانند سیوندی و بلوچی فعلا در جنوب ایران متداول اند . زبان کنونی آذربایجان پس از یورش عثمانی ها به مرور زمان از آذری به ترکی آذربایجانی تغییر کرد . با اینکه این زبان نزدیکی هایی با زبان کشور ترکیه دارد ولی بسیاری واژه های آن هنوز ایرانی است . زبان آذری یکی از اصیل ترین زبانهای ایرانی بوده است که متأسفانه امروز تنها در ده ها و روستاهای دوردست آذربایجان رایج است . زبان کنونی زبانی غیر ایرانی است .

زبانها و لهجه های جنوبی : اهم این زبانها فارسی است. این زبان که زبان رسمی و ادبی ایران است دنباله فارسی میانه پهلوی و فارسی باستان است که قدمتی بیش از ۲۴۰۰ سال دارد و از زبان اقوام پارس سرچشمه میگیرد. آغاز زبان فارسی کنونی را باید از نخستین آثاری که پس از اسلام به این زبان به وجود آمده محسوب داشت. تحول مهم اجتماعی و سیاسی و مذهبی که بانفوذ اسلام در ایران حاصل گردید در زبان رسمی ایران موثر شد. زبانی که پس از اسلام به خط عربی به جای خط پهلوی ضبط گردید و قدیمترین نمونه های آن را در اشعار حنظله بادغیسی و محمدبن وصیف سیستانی و شهید و رودکی مییابیم تا امروز تغییر اساسی نیافته است.

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۲- خانواده چینی تبتی

خانواده زبانی چینی تبتی دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگو است. و در میان مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی رواج دارد. ماندارین چینی از معروف ترین و پرسخنگو ترین شاخه های این زبان محسوب می شود.

۳- خانواده آفرو آسیایی (سامیایی - حامیایی)

زبان مردم عرب و یهود و زبان مردم شمال آفریقا چیست؟
زبان سامی، زبان مردم عرب و یهود و زبان حامی، زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.
اهمیت زبان عربی و محدوده جغرافیایی آن:
در بین زبان های خانواده آفرو آسیایی، معروف ترین و مهم ترین آنها زبان عربی است که در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا بدان تکلم می کنند.
زبان عربی زبان رسمی حدود بیش از ۲۰ کشور و یکی از زبان های رسمی سازمان ملل متحد است. به علاوه، زبان قرآن است و با آن که قرآن به بسیاری از زبان های دنیا ترجمه شده است، میلیون ها نفر از مسلمانان جهان آن را به زبان اصلی (عربی) می خوانند و می آموزند و به همین دلیل، اهمیت ویژه ای دارد.

زبان چینی یا دقیقتر: زبان‌های چینی بخشی از خانواده زبان‌های سینی-تبتی را تشکیل می‌دهند. زبان مادری حدود یک پنجم مردم جهان یکی از انواع زبان چینی است. این زبان در خود زبان چینی و سرزمین چین به نامهای جونگ ون (中文، Zhōngwén) که برای نامیدن زبان نوشتاری بکار می‌رود، خن یو (汉语/漢語، Hànyǔ) و خویو (华语/華語، Huáyǔ) نامیده می‌شود. زبان اصلی و عمده و رسمی در سرزمین چین، چینی ماندارین یا پوتونگ خوا می‌باشد.

زبان چینی با ۱,۳۹۰,۰۰۰,۰۰۰ نفر گوینده پرشمارترین زبان دنیا به شمار می‌رود.

فرق عمده زبان چینی ماندارین با اکثر زبانهای دیگر جهان در آهنگین بودن آن می باشد. بدین صورت که هر هجا در این زبان (chang, chung, bei, ba, lai و...) در ۴ آهنگ و تعدادی از هجاها نیز بصورت استثنائی در ۵ آهنگ تلفظ می شوند.

در آهنگ اول هجا به صورت یکنواخت و کشیده تلفظ می شود.

در آهنگ دوم، در هنگام تلفظ هجا صدای فرد به صورت تدریجی به سمت بالا می رود.

در آهنگ سوم صدای فرد ابتدا به سمت پایین سقوط می کند و سپس به سمت بالا اوج می گیرد.

در آهنگ چهارم هجا بصورت دفعی و ضربتی تلفظ می شود.

تلفظ پنجم هم که بصورت استثنائی در برخی هجاها وجود دارد فاقد آهنگ است و هجا بصورت معمولی بیان می شود.

به عنوان مثال هجای ma در آهنگ اول معنی مادر را می دهد و بدین شکل نوشته می شود: (媽)

(妈) در آهنگ دوم معنای کف را می دهد و بدین شکل نوشته می شود: (麻). (در آهنگ سوم

معنی اسب را می دهد و بدین شکل نوشته می شود: (馬/马). (در آهنگ چهارم معنای توامان

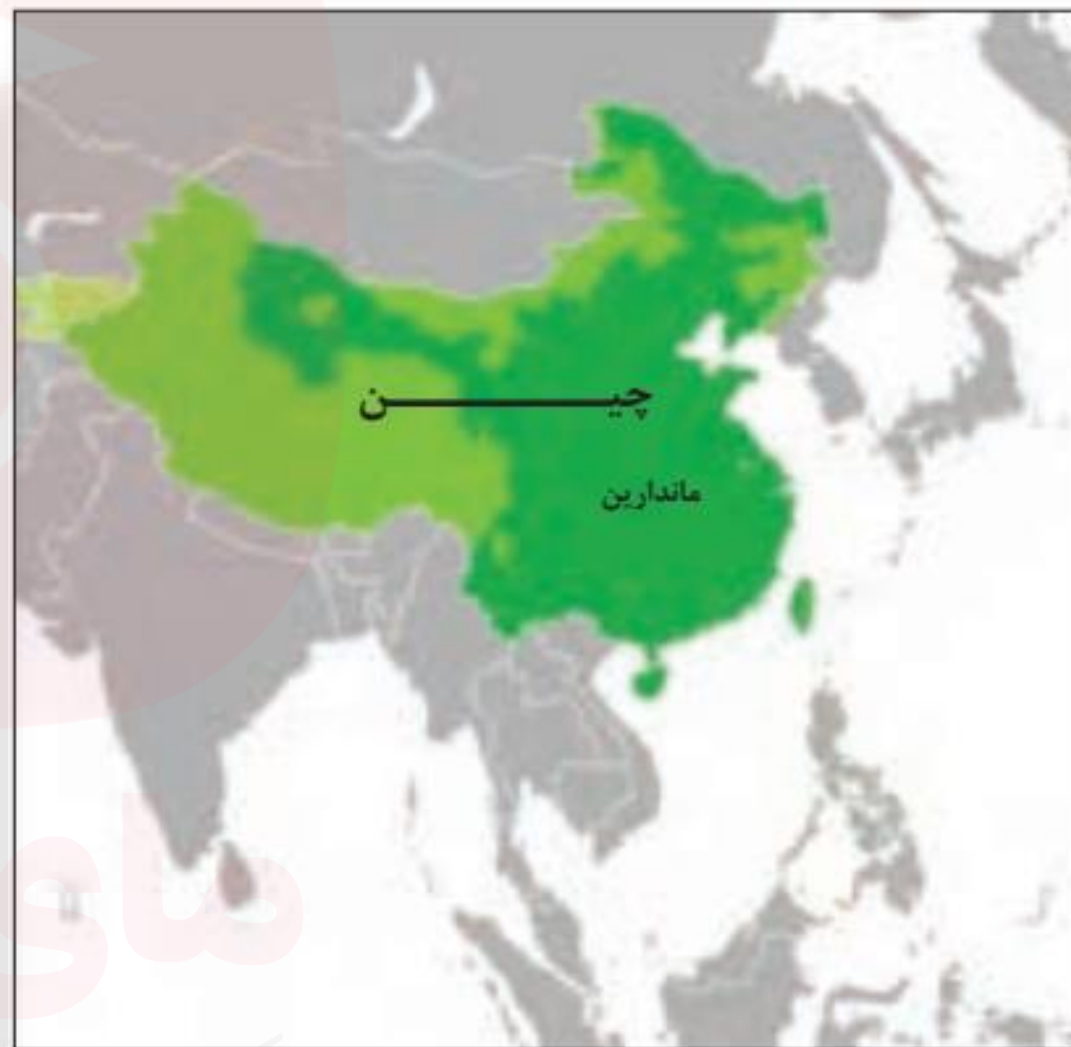
سرزنش کردن و توهین کردن را می دهد و بدین شکل نوشته می شود: (罵/骂). (در آهنگ پنجم

به عنوان جزء پایانی جمله سؤالی بکار می رود و جمله را سؤالی می کند و بدین شکل نوشته

می شود: (嗎/吗).

قلمرو زبان عربی

چینی ماندارین و سایر زبان های چینی

تغییر در الگوی پراکندگی زبان ها

عوامل گسترش برخی از زبان ها:

پراکندگی زبان ها در جهان امروز، همواره به شکل کنونی نبوده است. عواملی چون جنگ و فتح سرزمین ها، تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به نواحی دیگر، موجب گسترش برخی زبان ها و تغییر در نواحی زبانی شده است.

نقش «عصراکتشافات جغرافیایی» در تغییر تاریخی الگوهای زبانی جهان:

«عصراکتشافات جغرافیایی» یکی از مهم ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین های نو را کشف کردند، در امریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبانان گلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آنها در قاره های افریقا، امریکای جنوبی و بخش هایی از آسیا نیز زبان های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد.

عامل گسترش زبان انگلیسی:

در قرن بیستم و بیست و یکم، با پیشرفت های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد.

اهمیت زبان انگلیسی:

امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم افزارهای رایانه ای، برای پایش رفت و آمد هواپیماها و کشتی ها، و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین المللی استفاده می شود.

تنوع زبانی

علل غلبه بیشتر برخی زبان هادر جهان:

یکی از موضوعات مورد توجه جغرافی دان ها، اهمیت تنوع جغرافیایی زبان هاست. امروزه در اثر رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات، برخی از زبان ها در جهان غلبه بیش تری پیدا کرده اند.

چرا اغلب کشورها سعی می کنند زبان ملی و زبان های محلی خود را حفظ کنند؟

همچنین، پیش بینی می شود که در آینده برخی از زبان های بومی و محلی در نواحی مختلف از بین بروند. به همین دلیل، اغلب کشورهای جهان یا نواحی سعی می کنند زبان ملی و زبان های بومی و محلی خود را حفظ کنند تا هویت فرهنگی شان پابرجا بماند.

تابلوی «ایست» به زبان فرانسوی در ایالت کبک کانادا

کانادا کشوری انگلیسی زبان است، با این حال، در ایالت کبک در این کشور، بیشتر جمعیت به زبان فرانسوی صحبت می کنند و زبان رسمی این ایالت، فرانسوی است.

□ مسئولان ایالت کبک به موضوع زبان فرانسه و گسترش آن، حساسیت زیادی دارند و برای ترویج آن تلاش می کنند.

بیشتر تابلوهای راهنمایی و نام مغازه ها و فروشگاه ها به زبان فرانسه نوشته شده است. یکی از اقدامات مسئولان ایالت کبک برای ترویج این زبان، برگزاری کلاس های زبان رایگان برای مهاجران است.

استفاده از دو زبان انگلیسی و ولش بر روی تابلوها در ناحیه ولز - انگلستان

در کشور انگلستان، مردم ناحیه ولز به زبان ولزی یا ولشی صحبت می کنند که با زبان انگلیسی، متفاوت است.

ولزیها که در انگلستان «اقلیت» محسوب می شوند، با اقداماتی از قبیل ایجاد کانال تلویزیونی، نوشتن و نشر کتاب های ادبی و قصه نویسی به زبان ولزی برای ترویج این زبان تلاش می کنند.

منظور از « زبان زنده جهانی » زبانی است که یک یا چند تا از این ویژگی ها را داراست:

الف) تعداد زیادی سخنگو دارد،
ب) در بسیاری از کشورها به عنوان زبان دوم آموخته می شود،
پ) ادبیات غنی دارد،
ت) در روابط سیاسی، بازرگانی و اقتصادی و امور علمی مورد استفاده قرار می گیرد.

یکی از گسترده ترین زبانهای زنده دنیای امروز زبان انگلیسی است.

در سازمان ملل متحد، ۶ زبان شامل انگلیسی (بریتانیایی)، فرانسوی، چینی، عربی، اسپانیایی و روسی به عنوان زبان های رسمی پذیرفته شده اند که در ملاقات ها و جلسه ها و اسناد رسمی مورد استفاده قرار می گیرند.

- ۱— آیا ممکن است زبان ها نیز مانند گونه های زیستی در خطر انقراض قرار بگیرند؟ چه عواملی موجب از بین رفتن زبان ها میشود؟
- ۲— چرا حفظ تنوع زبان ها مهم است؟
- ۳— الف) چرا جامعه ما به تأسیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی اقدام کرده است؟
ب) وظیفه این نهاد چیست؟ پ) چگونه می توان از اقدامات این نهاد حمایت و پشتیبانی کرد؟
- ۴— الف) به نظر شما، از چه راه هایی می توان زبان فارسی را گسترش داد؟
ب) از چه راه هایی می توان زبان های قومی و محلی کشور ایران را تقویت کرد؟

دین

تأثیرات دین

دین یکی از شاخص های مهم فرهنگی است. دین ها بر قوانین اجتماعی، عقاید، رفتارها و ارزش های اخلاقی، آیین ها و مراسم، و همچنین پدیده های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارند و به همین سبب، آثار دین را می توان در نواحی مختلف مشاهده کرد.

دو گروه اصلی دین ها

الف) ادیان مبتنی بر یکتاپرستی

اسلام

تشیع و تسنن

مسیحیت

یهود

زرتشت

کاتولیک
پروتستان
ارتدوکس

آنیمیسم (مذاهب قبیله ای)

هندوئیسم

بودائیسم

ب) ادیان مبتنی بر پرستش غیر خدای یگانه

دو گروه اصلی ادیان

الف- ادیان متکی بر یکتا پرستی

ب- ادیان مبتنی بر پرستش غیر خدای یگانه

۱- دین اسلام

۲- دین مسیحیت

۳- دین یهودیت

۴- زرتشت

۱- دین برهمنی یا هندوئیسم

۲- دین های قبیله گرایی یا آنیمیزم

۳- دین بودایی

تسنن یا سنی ها

تشیع یا شیعیان

ارتدکس

پروتستان

کاتولیک

کنفوسیوس

شینتو

تاووی

مسیحیت: ۲,۱ میلیارد (شروع: حدود ۲۷ بعد از میلاد)
کاتولیک رم: ۱,۰۵ میلیارد نفر
ارتدکس / مسیحی شرقی: ۲۴۰ میلیون نفر
فرقه‌های بومی آفریقایی: ۲۴۰ میلیون نفر
اسلام: ۱,۳ میلیارد نفر (شروع: حدود ۶۲۲ میلادی)
سنی: ۹۴۰ میلیون نفر
شیعه: ۱۲۰ میلیون نفر
دروز: ۴۵۰,۰۰۰ نفر

سکولار / غیر مذهبی کافر ملحد ضد خدا / ضد مذهب: ۱/۱ میلیارد نفر
هندوئیسم: ۹۰۰ میلیون نفر
وایشناویسم (ویشنو): ۵۸۰ میلیون نفر
شایویسم (شیوا): ۲۲۰ میلیون نفر
نئوهندوها و هندوهای اصلاح‌گرا: ۲۲ میلیون نفر
دین عامه چین: ۳۹۴ میلیون نفر

این دین یک دین سازمان‌یافته واحد نیست و عناصری از دین تائو، کنفوسیوس، بودایی گرای و آیین‌های مذهبی که در کتاب‌های مقدس نیامده‌اند را در خود دارد. (به آن "دین سنتی چین" نیز می‌گویند).

دُرُوز یک انجمن یا فرقه مذهبی بر پایه یکتاپرستی است. سکونت‌گاه‌های اصلی پیروان آن، کشورهای سوریه، لبنان، فلسطین و اردن هستند. دروزی‌ها در سده ۱۱ میلادی از اسماعیلیان منشعب شدند و از مکاتب گنوسی و فلسفه نوافلاطونی و فلسفه‌های دیگر تأثیر پذیرفته‌اند. دروزیان خود را اهل التوحید یا الموحدین می‌نامند.

مای درس

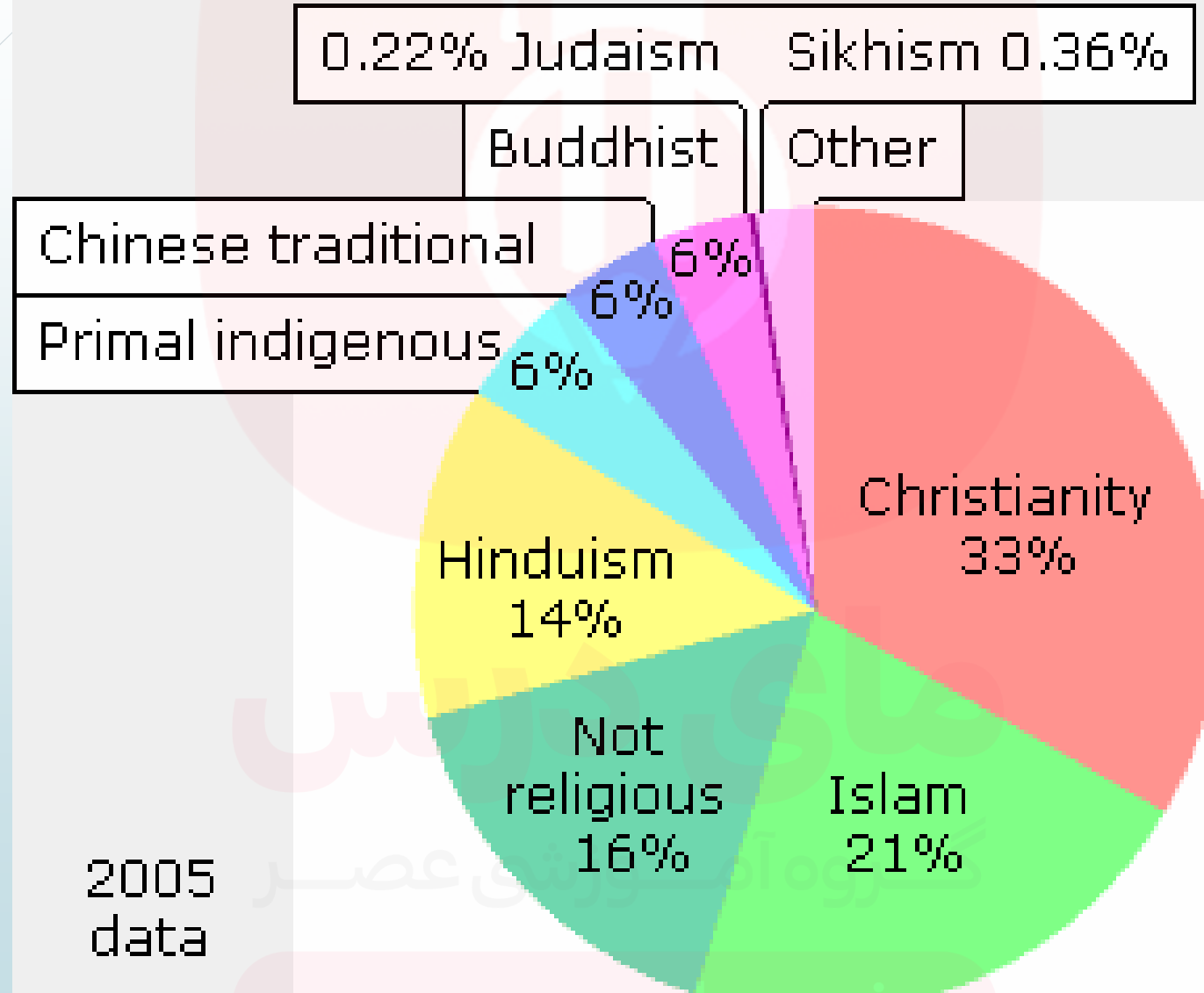
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

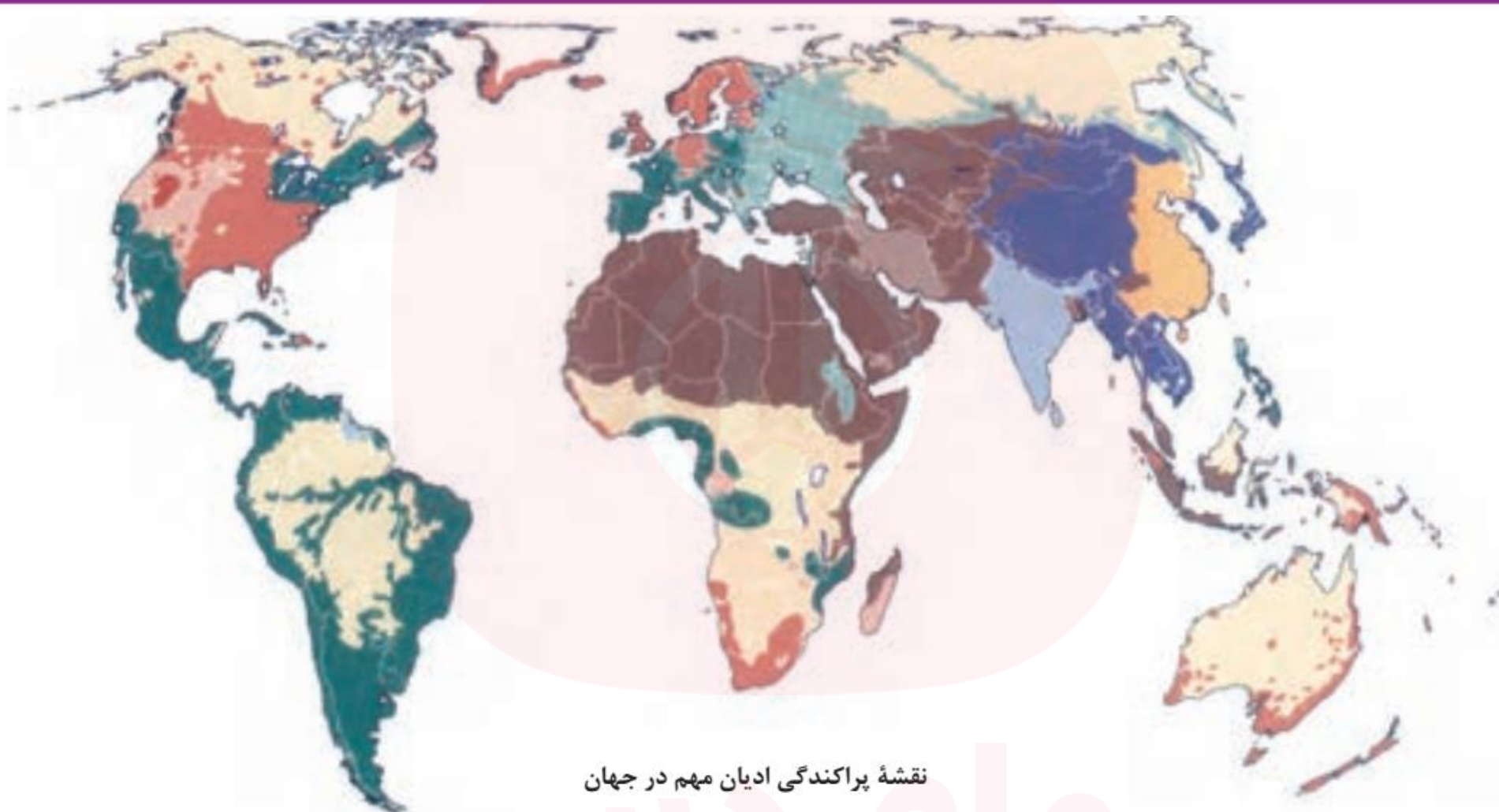
بودایی گرای: ۳۷۶ میلیون نفر (شروع: قرن ۶ قبل از میلاد)
ماهایانا: ۱۸۵ میلیون نفر
تراوادا: ۱۲۴ میلیون نفر
واجریانا، تبت: ۲۰ میلیون نفر
بومی‌های باستانی: ۳۰۰ میلیون نفر

سیک‌گرایی: ۲۳ میلیون نفر (شروع: قرن ۱۵ میلادی)
یهودیت: ۱۴ میلیون نفر (شروع: قرن ۱۳ قبل از میلاد)
دین بهایی: ۷ میلیون نفر (شروع: قرن ۱۹ میلادی)
شینتو: ۴ میلیون نفر (شروع: ۳۰۰ قبل از میلاد)
دین زرتشت: ۲.۶ میلیون نفر (شروع: حدود قرن ۶ قبل از میلاد)
پارسی‌ها: ۱۱۰,۰۰۰ نفر
گبرها: ۲۰,۰۰۰ نفر

Major religious groups (percentage of world population)

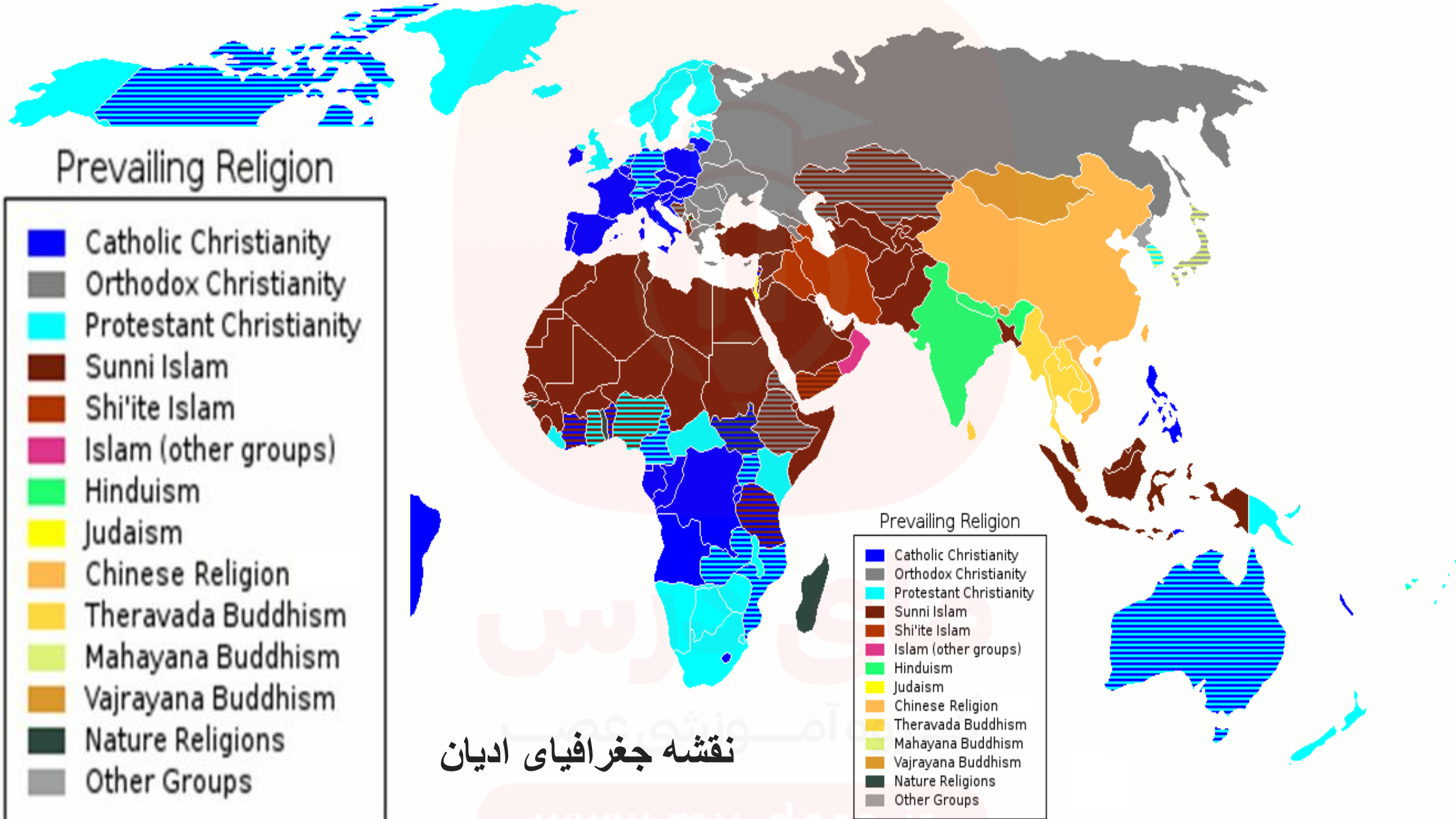
2005
data

نقشهٔ پراکندگی ادیان مهم در جهان

راهنما

 کاتولیک روم	 پروتستان	 یهودی	 بودایی	 مسیحیت (مختلط)
 اُرتدوکس	 اسلام (سنّی)	 هندوئیسم	 سینتوئیسم	 مورمون
	 اسلام (شیعه)	 کنفوسیوئیسم	 مذاهب قبیله‌ای	

Prevailing Religion

- Catholic Christianity
- Orthodox Christianity
- Protestant Christianity
- Sunni Islam
- Shi'ite Islam
- Islam (other groups)
- Hinduism
- Judaism
- Chinese Religion
- Theravada Buddhism
- Mahayana Buddhism
- Vajrayana Buddhism
- Nature Religions
- Other Groups

Prevailing Religion

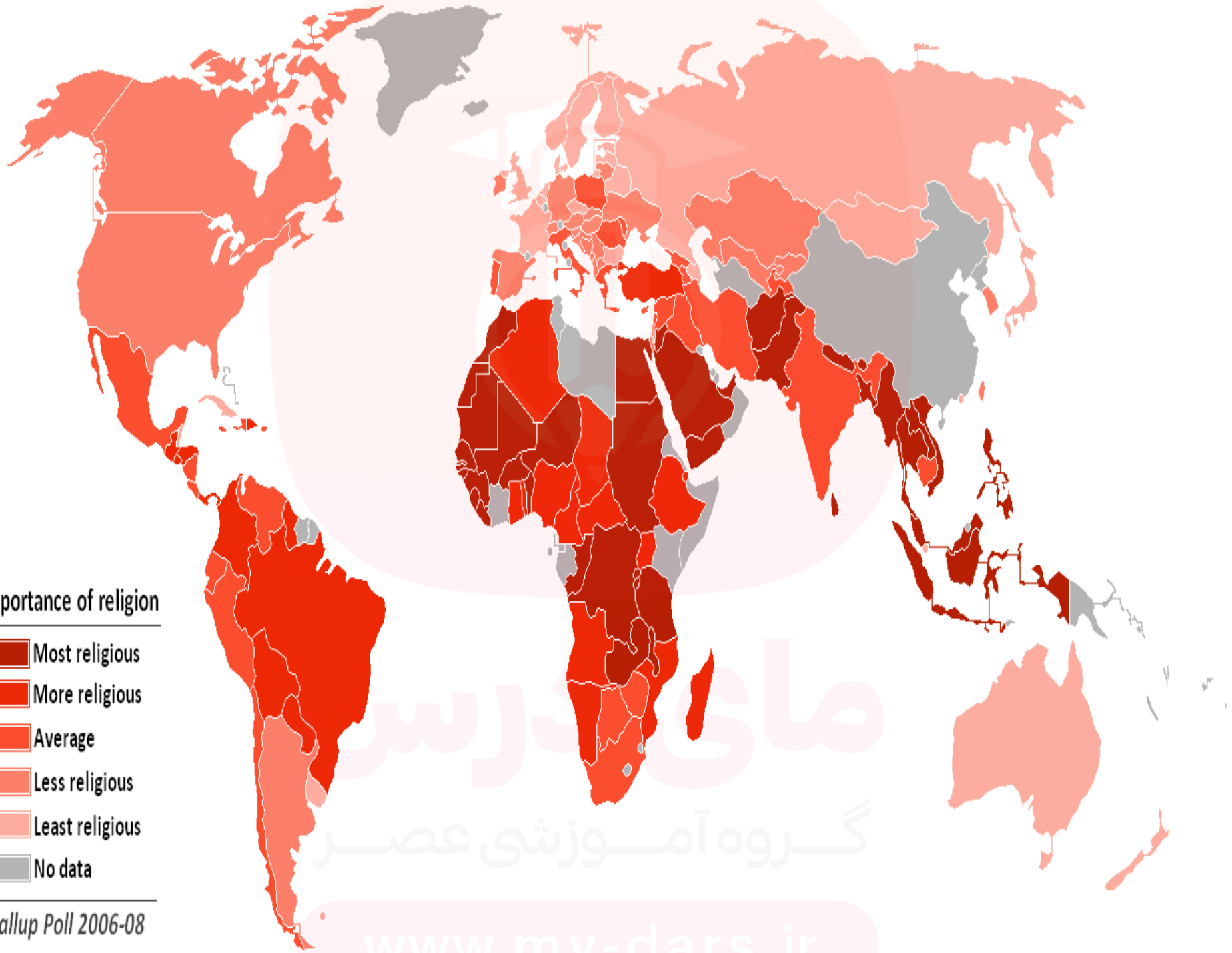
- Catholic Christianity
- Orthodox Christianity
- Protestant Christianity
- Sunni Islam
- Shi'ite Islam
- Islam (other groups)
- Hinduism
- Judaism
- Chinese Religion
- Theravada Buddhism
- Mahayana Buddhism
- Vajrayana Buddhism
- Nature Religions
- Other Groups

نقشه جغرافیای ادیان

Importance of religion

- Most religious
- More religious
- Average
- Less religious
- Least religious
- No data

Gallup Poll 2006-08

دو مذهب بزرگ اسلام:

امروزه بیش از یک ونیم میلیارد نفر از مردم جهان، مسلمان اند و علاوه بر آسیا و افریقا در سایر قاره ها نیز پراکنده شده اند. تشیع و تسنن دو مذهب بزرگ اسلام هستند.

پیروان دین مسیحت در کدام نواحی بیشتر هستند؟

دین مسیحت در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروان آن در قاره های اروپا، امریکا، استرالیا و نیوزیلند و کشورهای مرکزی و جنوبی افریقا بیشتر است.

سه مذهب عمده دین مسیحت:

این دین شامل سه مذهب عمده کاتولیک، پروتستان و ارتدوکس است.

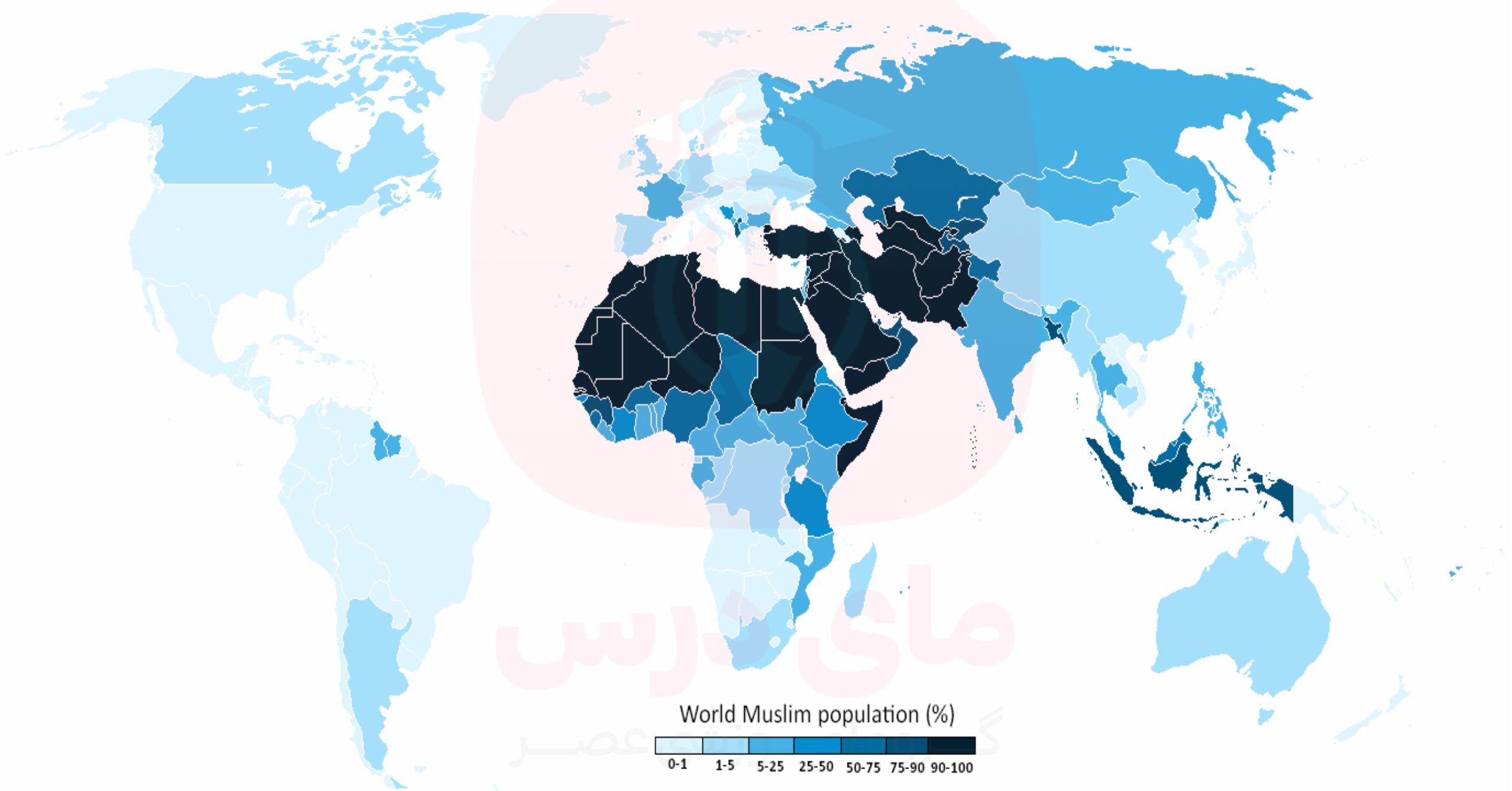
پیروان دین یهود در کدام نواحی هستند؟

بیشتر پیروان دین یهود به صورت پراکنده در شهرها و نواحی بزرگ بازرگانی جهان زندگی می کنند و سرزمین مشخصی ندارند. یکی از مراکز تجمع یهودیان، سرزمین فلسطین اشغالی است که بعد از جنگ جهانی دوم با حمایت دولت های استعماری اشغال شده است.

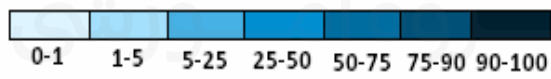
گروه آموزشی عصر

دین اسلام در اصل دارای یک مذهب و یک مرام بوده است. اما این دین به مرور زمان به زیر شاخه‌های بسیار دسته‌بندی گردید. شیعیان نیز از سده دوم هجری به بعد به چندین زیرگروه منشعب شده‌اند. امروز بیشتر شیعیان را «شیعیان دوازده امامی (اثنا عشری)» تشکیل می‌دهند. مهم‌ترین مذاهب دیگری که از شیعه منشعب شده‌اند، عبارت‌اند از **اسماعیلیان، زیدیه، کیسانیه، واقفیه و فطحیه**. تمام این مذاهب علی‌رغم تفاوت‌های آشکار اعتقادی و فقهی در مسئله ضرورت «امامت» اشتراک نظر دارند. البته تفسیر هر یک از امام و مصداق آن منحصر به فرد است.

مفاتیح‌العلوم شیعیان را به شش زیرگروه بخش می‌کند، اثنی عشری معتقد به دوازده امام، زیدیه (پیروان زید بن علی)، کیسانیه (پیروان کیسان غلام علی بن ابیطالب)، عباسیه (منسوب به آل عباس بن عبدالمطلب)، غالیه، و امامیه. وی امامیه را به ۷ تیره تقسیم می‌کند، ناووسیه (منسوب به عبدالله بن ناووس)، مفضلیه (منسوب به مفضل بن عمر)، قطعیه (که وفات موسی بن جعفر را تأیید کرده‌اند)، شمطیه (منسوب به یحیی بن اشمط)، واقفیه (که در امامت موسی بن جعفر متوقف شده‌اند و وی را زنده می‌دانند)، ممتوره، و احمدیه (منسوب به احمد بن موسی بن جعفر که وی را امام هشتم خود می‌دانند). در کتاب فرهنگ فرق اسلامی از دکتر محمدجواد مشکور زیرشاخه‌های بیشتری برای شیعه ذکر شده است.

World Muslim population (%)

Pew Forum on Religion & Public Life (2012)

www.my-dars.ir

مجسمه بودا

دورنمایی از صومعه مقدس قصر بوتالا.

پراکندگی جغرافیایی مذهب شینتو

神道 ژاپنی: Shinto شینتو
یعنی راه خدایان

مذهب شینتو در کشور ژاپن
پیروان زیادی دارد.

پرستش خدایان ملی و امپراتور، کرنش و قربانی برای مردگان و
وطن پرستی از آداب این آئین است.

معبد
ایزوکوشیما

©Roya
Wonders of Japan, part 6

کنفوسیوس

کشف الحقائق بیو حقائق

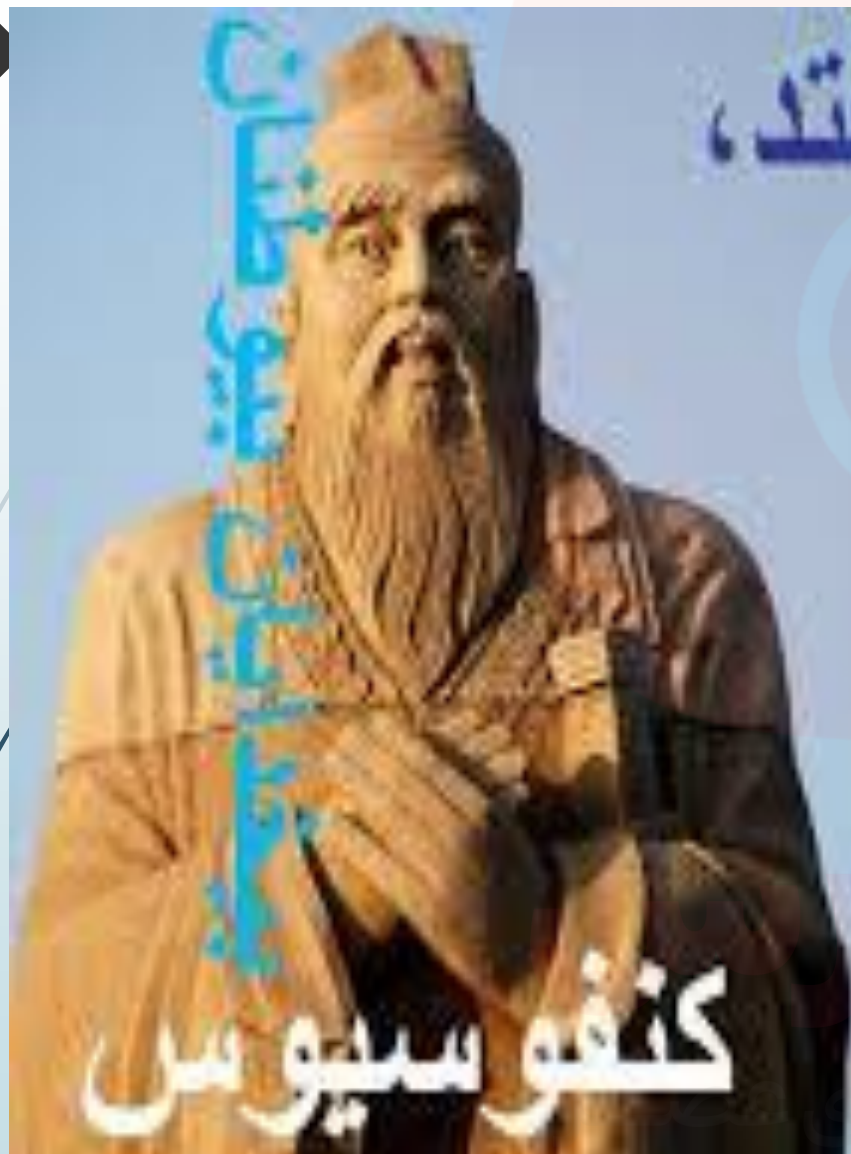
برگ در زوال می افتد،

ولی میوه در کمال.

بنگر که چگونه

می افتی چون برگی

زرد و یا سببی سرخ

کنفو سیوس

برگ در زوال می افتد،

ولی میوه در کمال.

بنگر که چگونه

می افتی چون برگی

زرد و یا سبزی سرخ

軒轅黃帝像

تاو
به معنای راه فضیلت

چشم انداز فرهنگی

چشم انداز فرهنگی چیست؟

چشم انداز یعنی منظره قابل رؤیت از یک مکان. ساختمان ها و بناها، سبک معماری، نوع سکونتگاه های شهری و روستایی، مزارع، جاده ها، خیابان ها و نظایر آن که در یک چشم انداز مشاهده می شود، شیوه زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده گر نشان می دهد.

انسان ها چگونه چشم انداز فرهنگی خلق می کنند؟

انسان ها با تغییراتی که در محیط های طبیعی به وجود می آورند، «چشم اندازهای فرهنگی» خلق می کنند. فرهنگ هر ناحیه، موجب به وجود آمدن چشم اندازهای خاصی در آن ناحیه می شود.

دین و چشم اندازهای فرهنگی

نقش مهم دین در خلق چشم اندازهای فرهنگی

در بین عناصر فرهنگی، دین نقش مهمی در خلق چشم اندازهای فرهنگی دارد. پیروان یک دین با توجه به باورها و اعتقادات خود، چشم اندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه سازی، ایجاد مکان های مقدس و زیارتگاهی به وجود می آورند. معمولاً در اطراف شهرهای مذهبی و مجاورت مکان های مقدس، بازارها، هتل ها، بنگاه های مسافرتی و فروشگاه های مختلف برای مسافران و بازدیدکنندگان پدید می آید.

چشم‌اندازی از دو مسجد آياصوفيه و مسجد آبی - استانبول، ترکیه

چشم‌اندازی از محوطه حرم امام رضا (ع) - مشهد، ایران

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

یک معبد بودایی - ژاپن

مجسمه شیوا - هند

نمایشگاه عکس برپا کنید. با راهنمایی معلم یک مسابقه عکاسی اجرا کنید. افراد داوطلب از یک چشم انداز فرهنگی عکس بگیرند و در زیر هر تصویر درباره عناصری که در چشم انداز مشاهده می شود، توضیح مختصری بنویسند. تصاویر را به دیوار کلاس یا راهروی مدرسه نصب کنید. برای دو مورد از بهترین تصاویر، جایزه در نظر بگیرید.

نواحی فرهنگی عمده جهان

علت تقسیم زمین به نواحی فرهنگی توسط جغرافی دانان:

جغرافیدان ها برای مطالعه و شناخت تنوع های فرهنگی، سطح زمین را به نواحی فرهنگی تقسیم کرده اند.

معیارهای اصلی جغرافی دانان در تقسیم زمین به نواحی فرهنگی:

این نواحی فرهنگی، در یک یا چند شاخص فرهنگی، مانند دین، زبان، آداب و رسوم، هنر و معماری و نوع فعالیت اقتصادی شباهت هایی دارند. شباهت در یک یا چند عامل، هر ناحیه را از نواحی دیگر متمایز می کند.

تاکنون تقسیم بندی های مختلفی از نواحی فرهنگی جهان ارائه شده است. این نقشه، یکی از انواع تقسیم بندی ها را نشان می دهد که در آن جهان به شش ناحیه وسیع فرهنگی (قلمرو فرهنگی) تقسیم شده است. این شش ناحیه را نام ببرید.

اقیانوس اطلس

اقیانوس آرام

اقیانوس هند

راهنما

- فرهنگ اسلاو - آرتدوکس
- فرهنگ جنوب و شرق آسیا
- فرهنگ اسلامی
- فرهنگ آفریقایی
- فرهنگ امریکای لاتین
- فرهنگ غربی - اروپایی
- ترکیبی، خارج از طبقه بندی

این نقشه، قلمروهای فرهنگی در مقیاس کلی را نشان می‌دهد. در نقشه‌های کلی و عمومی، اطلاعات تعمیم یافته‌اند و جزئیات به نمایش گذاشته نمی‌شوند و مرز نواحی دقیق نیست. در واقع، هر ناحیه فرهنگی خود از تعداد زیادی ناحیه کوچک، تشکیل شده است.

- ۱— با مطالعه نقشه نواحی فرهنگی جهان در صفحه قبل و پیش دانسته های خود، جاهای خالی را پر کنید.
- ۲— با هم فکری یکدیگر، یکی از نواحی فرهنگی جهان را روی نقشه انتخاب کنید و براساس معیارهایی، آن را به دو یا چند ناحیه فرهنگی خردتر تقسیم نمایید.

مطالعه برای
انجام دادن
فعالیت

ویژگی‌ها

قلمرو

ناحیه

از ویژگی‌های این ناحیه، غلبهٔ زبان و لاتین، سطوح بالای صنعتی شدن، شهرنشینی و تجارت است. دین مردم این ناحیه مسیحیت است (پروتستان و کاتولیک). دنیاگرایی و کاهش اعتقاد به دین (سکولاریزم) در این ناحیه رواج دارد.

این ناحیه شامل ، اروپای شمالی و غربی، استرالیا و اقیانوسیه است.

ناحیهٔ فرهنگی اروپایی - غربی

رژهٔ اسکاتلندی‌ها در جشن ملی

کلیسای تاریخی نوتردام - پاریس، فرانسه

معماری مدرن - کانادا

ناحیه فرهنگی اسلاو-ارتدوکس

این ناحیه، روسیه و اروپای و مرکزی را دربرمی گیرد.

اسلاوها به زیرشاخه‌های متعدد زبان اسلاویک و بالتو اسلاویک*، صحبت می‌کنند. در این ناحیه، دین مسیحیت شاخه غالب است. گروه‌های اقلیت مسلمان نیز در این ناحیه زندگی می‌کنند. البته ماده‌گرایی* و کاهش اعتقاد به دین به دلیل غلبه طولانی کمونیسم* در این ناحیه رواج دارد. معماری سبک اسلاو در این ناحیه مشاهده می‌شود.

کلیسای جامع سنت باسیل - مسکو، روسیه

مراسم جشن - اسلاوها

عروسک‌های چوبی (ماتروشکا) - صنایع دستی روسیه

ناحیه

ناحیه فرهنگی اسلام

قلمرو

قلمرو وسیعی از قاره آسیا و شمال قاره را در بر می گیرد. به علاوه، دین اسلام در جنوب شرق آسیا در کشورهایی مانند و مالزی گسترش یافته است.

ویژگی ها

در این ناحیه، زبان ها، قومیت ها و فرهنگ های متعدد وجود دارد، اما غلبه دین در زندگی اجتماعی، قوانین و باورها، موجب شکل گیری اشتراکات فرهنگی بسیاری شده است. مساجد از مهم ترین جلوه های معماری این ناحیه وسیع اند.

(مطالعه موردی جهان اسلام را بخوانید.)

مسجد محمد علی پاشا - قاهره

برگزاری نماز عید فطر - اندونزی

بازار کرمان - ایران

ناحیه فرهنگی افریقایی

این ناحیه، شامل افریقایی مرکزی و است.

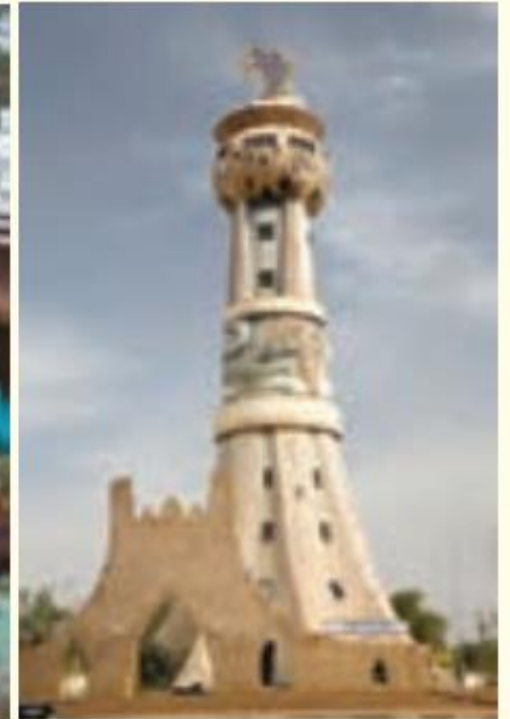
قلمرو نژاد پوست است و فرهنگ آن ترکیبی از فرهنگ قبایل مختلف است و ادیان قبیله‌ای در این ناحیه وجود دارد؛ هرچند در دوران استعمارگری اروپا و امریکا از دین تأثیر پذیرفته است. خانواده‌های زبانی متعددی در این ناحیه وجود دارد. معماری بومی این ناحیه برگرفته از شرایط طبیعی و آب و هوا، و متناسب با مصالح موجود در طبیعت است.

ماسک‌های افریقایی

اجرای سرود - دانش آموزان افریقایی

معماری مدرن افریقا

ویژگی‌ها	قلمرو	ناحیه
<p>در هند، مذهب هندوئیسم غلبه دارد. هرچند مبدأ دین بودایی نیز کشور هند است اما این دین در شرق آسیا در ژاپن و کره جنوبی گسترش یافته است. تأثیرپذیری از این دو دین و زندگی روستایی متأثر از کشت و آب‌وهوای موسمی از دیگر اشتراکات این ناحیه است. غلبه جلوه‌های طبیعت و استفاده از چوب و سقف‌های چند طبقه در معماری این نواحی مشاهده می‌شود.</p>	<p>این ناحیه مشرق و جنوب و جنوب‌شرقی آسیا را در برمی‌گیرد. خاستگاه دو تمدن بزرگ چین و بوده است.</p>	<p>ناحیه فرهنگی جنوب و شرق آسیا</p>

جشن سال نو - چین

معماری سنتی - ژاپن

جشن شتر - ایالت راجستان هند

ناحیه فرهنگی امریکای لاتین

این ناحیه شامل امریکای و است.

مذهب کاتولیک، که با مذاهب بومی و قبیله‌ای آمیخته شده، و همچنین زبان‌های دو کشور استعمارگر و در این ناحیه رواج دارد. به‌طور کلی، اقتصاد و فرهنگ این ناحیه، مشابه اروپای مدیترانه‌ای است.

فروشگاه صنایع دستی - پرو

استادیوم ماراکانا و مجسمه حضرت عیسی (ع)
ریودوژانیرو - برزیل

فروش میوه در خیابان - مکزیک

پخش فرهنگی

به تصاویر توجه کنید؛ در هر تصویر چه پدیده ای را مشاهده می کنید؟ به نظر شما خاستگاه این پدیده ها کجاست و چگونه به این ناحیه هامنقل شده اند؟

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.mv-dars.ir

ورزش کاراته - ایران

پیتزا فروشی - ژاپن

مای

گروه آم

dars.ir

جشن نوروز - روستایی در قزاقستان

شعبهٔ یک فست فود امریکایی - عربستان

مای

گروه آم

www.dars.ir

پدیده پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان ها گسترش می یابد.

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

پخش فرهنگی

تأثیرات پخش فرهنگی در زمان های گذشته:

پخش فرهنگی از زمان های بسیار کهن وجود داشته است. بسیاری از ابداعات بشر که در تمدن های اولیه شکل گرفته اند، مانند شیوه کشاورزی، خط، ذوب فلزات و تولید سلاح های جنگی، کم کم از ناحیه مبدأ خود به نواحی اطراف گسترش یافته اند.

تأثیر داد و ستدها در پخش فرهنگی:

در گذشته، دادوستد میان نواحی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است. برای مثال، آمدوشد کاروان ها در مسیر جاده ابریشم موجب گسترش ابداعات، افکار، کالاها و... در سرزمین های مختلف می شد.

گسترش دین ها (دین اسلام)

بسیاری از ادیان و زبان ها طی دوره های تاریخی در جهان گسترش یافته اند. دین اسلام فقط در محل ظهور یا کانون خود باقی نماند بلکه در بخش های وسیعی از جهان، انتشار یافت.

قصر الحمرا - گسترش معماری اسلامی در اسپانیا - این بنا که از شاهکارهای معماری اسلامی به شمار می‌رود، در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

عوامل مهم در پخش فرهنگی در دنیای امروز

در دنیای امروز علاوه بر مهاجرت و دادوستد، گردشگری و جهانگردی، استفاده از انواع رسانه ها (کتاب و مجلات، تلویزیون و اینترنت و ...) و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند.

انواع پخش و انتشار فرهنگی:

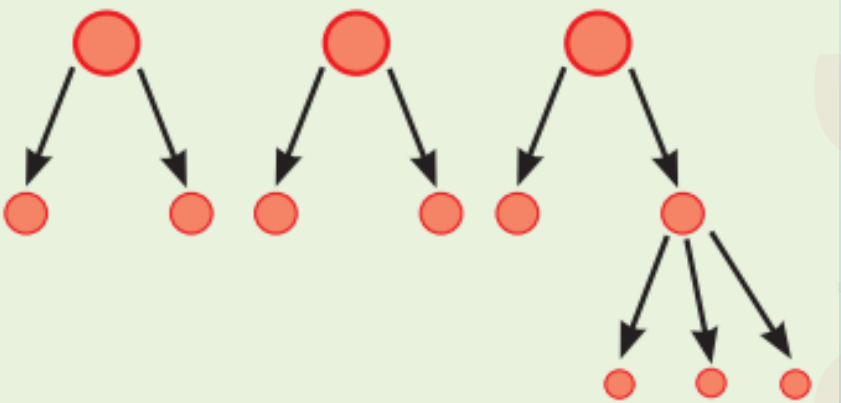
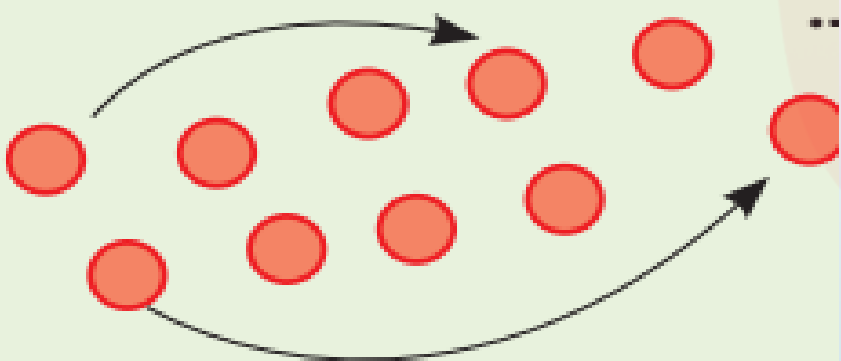
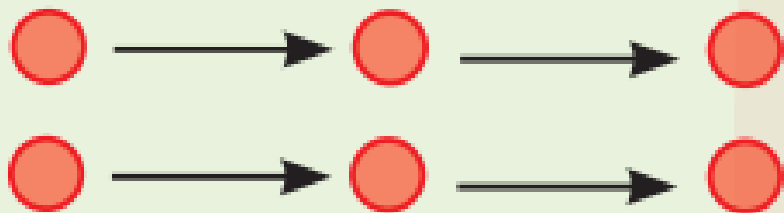
۱- گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه ای به ناحیه دیگر منتقل می شود؛ مانند ورزش «هاکی» که مبدأ آن کشور کانادا است اما در بین مردم ایالات متحده امریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است.

۲- گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ های دیگر بدون آن که فرهنگ ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می افتد. امروزه برخلاف گذشته، با توجه به گسترش رسانه ها، نوع دوم پخش فرهنگی غالب است و رسانه ها نقش عمده ای در تغییر علائق، رفتارها، سبک زندگی روزانه (شیوه لباس پوشیدن، نوع غذا، تفریحات و ...) حتی در نواحی دور افتاده دارند.

خطر بزرگ یکسان سازی فرهنگ ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه گر:

امروزه فرایند یکسان سازی فرهنگ ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان می باشد.

بیشتر بدانیم

کارل ساوئر (۱۸۸۹-۱۹۷۵م) جغرافی دان بزرگ آلمانی ، در زمینه جغرافیای فرهنگی و مفهوم چشم انداز فرهنگی مطالعات زیادی انجام داد.

□ تورستن هاگ راشتراند (۱۹۱۶-۲۰۰۴م) جغرافی دان سوئدی، در زمینه پخش فرهنگی و نوآوری فرهنگی پژوهش های زیادی انجام داد. او در مطالعات خود به سه نوع پخش از نظر فضایی اشاره کرده است:
پخش مجاورتی: در این نوع پخش، پدیده مستقیماً از یک مکان به مکان مجاور می رود؛ مانند بیماری وبا.

پخش مجدد (مکان یابی دوباره):

پدیده مکان اولیه را کاملاً ترک می کند و به مکان جدید می رود. این نوع پخش، بیشتر در مورد مهاجران مطرح میشود؛ مانند انتقال افریقایی ها به عنوان برده به قاره امریکا و استقرار آنها در سرزمین های جدید.

پخش سلسله مراتبی: در این نوع پخش، پدیده یا نوآوری به طور منظم از مکان های بزرگ تر یا مراکز به مکان های کوچک تر منتقل میشود؛ مانند تلویزیون که ابتدا در شهرهای بزرگ و سپس در شهرهای کوچک و روستاها گسترش یافت.

۱- تصویر زیر، روستایی را در ایران نشان می‌دهد. این تصویر به کدام یک از موضوعات این درس مربوط است؟ برداشت خود را توضیح دهید.

۲- با کاوش و بررسی در محل زندگی خود، چند پدیده، مانند نوع پوشاک، غذا، ورزش و رسوم، را که از نواحی دیگر ایران یا جهان به ناحیه زندگی شما منتقل شده است، شناسایی و در کلاس معرفی کنید.

۳- چه عواملی موجب پخش فرهنگی می‌شود؟ نام ببرید.

۴- به نظر شما، پخش فرهنگی در چه زمینه‌هایی مثبت و قابل قبول، و در چه زمینه‌هایی نامناسب و منفی است؟ نظر خود را با استدلال توضیح دهید.

نقشه‌خوانی

- ۱- با استفاده از نقشه پراکندگی خانواده‌های زبانی بگویید زبان‌های هندواروپایی در کدام قاره‌ها و کدام نواحی گسترده شده است.
- ۲- با توجه به نقشه قلمرو کشورهای عربی زبان در صفحه ۱ و ۷ و با مراجعه به یک اطلس، نام کشورهای اروپای نقشه کتاب بنویسید.

(تهیه نقشه موضوعی)

طرح نقشه (نقشه‌گنگ) جهان را از پیوست آخر کتاب کپی کنید. سپس با توجه به متن مطالعه‌موردی (۱) با استفاده از یک اطلس، روی آن کشورهای جهان اسلام را رنگ کنید. نام کشورهای اروپای نقشه بنویسید. راه‌نمای مناسبی برای نقشه طراحی کنید و کشورهای مسلمان را در سه بخش افریقا، آسیای جنوب شرقی و آسیای جنوب غربی با سه رنگ مختلف نشان دهید.

یکی از موضوعات زیر را انتخاب کنید.

۱ فرض کنید قرار است یک همایش (سمینار) علمی با موضوع «اهمیت و حفظ تنوع فرهنگی»

برگزار شود و از شما خواسته اند پوستر این همایش را تهیه و طراحی کنید و روی آن پیام مناسبی نیز

بنویسید. به طور گروهی و داوطلبانه، یک پوستر مناسب طراحی و تولید کنید و آن را در کلاس به نمایش بگذارید. درباره طرح پوستر، معنا و مفهوم رنگ ها و نمادها و اجزای آن را محل تهیه آن توضیح دهید.

۲ با جست و جو در منابع، درباره مبداء و چگونگی پخش یک

پدیده مانند تقویم، بازی چوگان، قنات، قایق های بادبانی، چاپ و کاغذ، نقاشی م

ینیاتور یا برخی

- ۱- ناحیه فرهنگی را تعریف کنید.
- ۲- مهم ترین موضوع جغرافیای فرهنگی چیست؟
- ۳- تعریف زبان را بنویسید.
- ۴- دو نقش عمده زبان را بنویسید.
- ۵- منظور از خانواده های بزرگ زبانی چیست؟
- ۶- چرربان مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران جزو خانواده زبان هندو اروپایی به حساب می آیند؟
- ۷- سه خانواده زبانی مهم و پرتکلم جهان را نام ببرید.
- ۸- مهم ترین زبان های ایرانی را نام ببرید.
- ۹- دومین خانواده بزرگ زبانی..... است.
- ۱۰- معروف ترین و پرسخنگو ترین شاخه چینی تبتی چیست؟

۱۱- خانواده زبانی چینی تبتی در کدام نواحی جهان وجود دارد؟

۱۲- زبان مردم عرب و یهود و زبان مردم شمال آفریقا چیست؟

۱۳- اهمیت زبان عربی را بنویسید.

۱۴- عوامل گسترش برخی از زبان ها را بنویسید.

۱۵- نقش «عصراکتشافات جغرافیایی» در تغییر تاریخی الگوهای زبانی جهان را توضیح دهید.

۱۶- عامل گسترش زبان انگلیسی را بیان کنید.

۱۷- اهمیت زبان انگلیسی را بنویسید.

۱۸- علل غلبه بیشتر برخی زبان ها در جهان چیست؟

۱۹- دین چه تاثیری بر جوامع و کشورها دارد؟ شرح دهید.

۲۰- دو گروه اصلی دین ها را نام ببرید.

- ۱- ادیان مبتنی بر یکتاپرستی را نام ببرید.
- ۲۲- ادیان مبتنی بر پرستش غیر خدای یگانه را نام ببرید.
- ۲۳- دو مذهب بزرگ اسلام را نام ببرید.
- ۲۴- پیروان دین مسیحت در کدام نواحی بیشتر هستند؟
- ۲۵- سه مذهب عمده دین مسیحیت را نام ببرید.
- ۲۶- پیروان دین یهود در کدام نواحی زندگی می کنند؟
- ۲۷- چشم انداز فرهنگی چیست؟
- ۲۸- انسان ها چگونه چشم انداز فرهنگی خلق می کنند؟
- ۲۹- نقش مهم دین در خلق چشم انداز های فرهنگی را توضیح دهید.
- ۳۰- علت تقسیم زمین به نواحی فرهنگی توسط جغرافی دانان را توضیح دهید.

۳۱- معیارهای اصلی جغرافی دانان در تقسیم زمین به نواحی فرهنگی را نام ببرید.

۳۲- پدیده پخش یا انتشار را تعریف کنید.

۳۳- عوامل مهم در پخش فرهنگی در دنیای امروز را بنویسید.

۳۴- انواع پخش و انتشار فرهنگی را توضیح دهید.

۳۵- خطر بزرگ یکسان سازی فرهنگی در دنیای امروز چیست؟

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.mv-dars.ir